

نامه‌های هند

سید محمود مرعشی نجفی

مقدمه

در گذشته که تلفن و تلگراف و وسائل ارتباطی جدید نبود، رابطه عالمان با یکدیگر فقط از طریق نامه‌نگاری می‌پرسید. نامه‌های گذشتگان، اسناد فرهنگی و اجتماعی است و بخشی از تاریخ گذشته فقط با رجوع به آنها معلوم می‌شود. آنچه سپس می‌آید، شامل گزیده‌ای از نامه‌های دیار هند است که اخیراً در دسترس کتابخانه مرحوم والد قدس سرّه قرار گرفته است. این نامه‌ها از رجال دینی و علمی سده اخیر است؛ از جمله: میر حامد حسین، سید ناصر حسین، شیخ الشریعه اصفهانی، سید محمد کاظم یزدی طباطبائی، آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی، سید حسن بن ابی القاسم طباطبائی، سید عبدالحسین طباطبائی، سید اسماعیل موسوی عاملی (ابن صدر الدین)، علی بن زین‌العابدین مازندرانی حائری، حاج میرزا محمد بن حاج میرزا محمد حسین نوری.

نظر به اهمیت این نامه‌ها، تعدادی از آنها را در ذیل می‌آوریم.

پیموده

از: سید شهاب الدین مرعشی نجفی رحمۃ اللہ علیہ

به: سید ناصر حسین

یوم دوشنبه ۲۳ شهر جمادی الاولی سنت ۱۳۳۸

به حضور مبارک مستطاب حجت‌الاسلام عmad اهل الایمان و مرجع معتقدی القرآن،
مفتق الشیعه و رافع اعلام الشریعه، حامی حوزة الدین، وساد شغور المسلمين سید و
مولینا المبرء من کل شین و الملی بکل زین السید ناصر حسین صاحب الرّضوی، نجل
عمدة الابرار و سید الاخیار صاحب عبقات الانوار دام ظله علی رؤوسنا، آمين.

قبله‌گاهها، امید از درگاه حضرت واجب الوجود جل شأنه وجود مقدس قرین
صحّت و استقامت بوده باشد. بعد حقیر اسم آقا نجفی، نسباً حسینی و از مشتغلین در
نجف اشرف علی ساکنها السلام و حقیر و مرحوم ابوی از اخلاص کیشان آن قبله و
کعبه هست. مدّتی است می‌خواهم مصدع اوقات شریف شوم، ممکن نشده است تا
حال. و اکنون به دو سه کلمه عرض می‌نمایم که مستدعاً از مراحم شامله آن سرور
می‌باشد که نسب شریف با ولادت با سعادت و وفات مرحوم خلد آشیان آقا طاب
ثراه و قدس الله تربیته مرحمت نموده بفرستید، چون داعی مشغول می‌باشم به تألیف کتابی
در نسب، و دیگر خواهشمندم که یک اجازه روایتی مرحمت نماید، به جهت تیمّن و
تبرّک و اتصال سند به اهل بیت عصمت و طهارت سلام الله علیهم اجمعین و بنده در این
اماکن مشرّفه نائب الزیاره و دعاگو می‌باشم.

جواب این عریضه را مرقوم بفرمایید به این ترتیب: نجف، مدرسه قوام شیرازی،
برسد به دست آقا نجفی.

حضور مبارک قائم سعادت قرین عمل و علم، نتیجه تقوی و زهد و حلم آقای
حقیقی و آقازاده واجب التعظیم آقای آقا سید نصیر الدین حسین را صدیق ایشان
عمدة الحقّین شیخ محمدحسین شیرازی دام بقاه به عرض سلام مصدع است.
الداعی شهاب الدین آقا نجفی الحسینی الموسوی

برهمی

از: سید شهاب الدین مرعشی نجفی رحمۃ اللہ علیہ

به: سید ناصر حسین

حضور مقدس حضرت مستطاب قبله و کعبه حجت الاسلام و آیت الله بین الانام
مولانا المولوی سید ناصر حسین دام ظلّه و روحی فداه
السلام علی الامام الهمام و الصارم الصصمam و الحبر البحر القمقام، حامل علوم
اجداده علیہ السلام مخلص مشتاق - ثمّ یا مولای انت الکریم من اولاد الكرام مأمور
بالضیافه و الاکرام، فالمأمول من الشیئم المرضیه أن تقدّوا علی المخلص بیعث کلمات
تشتمل علی الاجازة فی الروایة علی الوعد الذی صدر من حضرتكم ایام التّشرّف
بسرمّن رآه، و کذا اذا امکن بعث مجلدات من العقبات، لأنّه لا وجود لها فی ایران. لا
زلتم علمًا لكتب و مناراً فی البلاد. بالتبیّن و آله الكرام و السلام خیر ختام.
الاقل المخلص المسکین شهاب الدین الحسینی المدعو بالتجفی
و المکنّی باپی المعالی نجل المرحوم ثقہ الاسلام السید شمس الدین محمود النّسابی عفی عنہ
عنوان الجواب قم ایران فلان
بیهودی

از: سید شهاب الدین مرعشی نجفی رحمۃ اللہ علیہ
به: سید ناصر حسین

خدمت حضرت مستطاب حجت الاسلام و المسلمين آیت الله فی الانام، قبله و کعبه
آقای مولوی سید ناصر حسین شمس العلماء روحی فداه
السلام علیک یا بن رسول الله و الرّحمة و البرکة
سیدی و مولای و ملادی یا بن الیامین من آل طه و یس، قد استجاز العبد من
حضرتك السّنیه منذ سنین، اعنى عام تشرفکم بتلشیم العتبة العسكريه بمشهد سرّ من
رأه. فأجزتم شفاهاً و بقى امر الكتابة و ذکر الاسانید و الطّرق الى اوان الوصول الى
الهنـد. و هـا هو الى الان قد مضـى لها متمـاديـة و لم افرـ بها واعـدة مولـينا الـامـامـ الحـبرـ
الـقـمـقـامـ. فـالـمـرـجـوـ منـ شـيـمـةـ المـرـضـیـهـ انـ تـنـجـزـ الـوـعـدـ وـ تـنـجـحـ المـأـمـولـ فـإـنـهـ مـنـ اـهـلـ بـیـتـ
نـیـطـتـ تـهـائـمـهـ بـالـکـرـامـةـ وـ لـاحـتـ عـلـیـ جـبـاـهـمـ آـثـارـ الشـهـامـةـ وـ لـوـ عـلـیـ سـبـیـلـ الـاـخـتـصارـ،
یـاـ فـلـانـ قـدـ اـجـزـتـ لـكـ آـنـ تـرـوـیـ عـنـیـ مـاـ اـرـوـیـهـ مـرـاعـیـاـ لـلـاحـتـیـاطـ وـ شـرـائـطـ الـاجـازـةـ،
لـازـلـتـ عـصـمـةـ وـ مـلـادـاـ مـسـتـجـارـاـ وـ مـهـحـاذـاـ. بالتبیّن و آله الكرام و السلام خیر ختام.

الرّاجي شهاب الدين ابوالمعالى المشهور بالتجفى النسابة الحسيني المرعشى حفيد
المرحوم حجت الاسلام السيد على سيد الاطباء التبريزى الخليفة سلطانى الحسينى
في ٢٤ ربيع الثانى سنة ١٣٥٢

بصمه

از: سيد شهاب الدين مرعشى نجفى

به: سيد ناصر حسين

١٣٥٢ شعبان ٢٩

حضور مقدس حضرت مستطاب قبله و كعبه حجت الاسلام و آيت الله بين الانام
مولينا المولوى سيد ناصر حسين دام ظله و روحى فداء
السلام عليك يابن رسول الله و فلذة كبده، مولاي و ملاذى، رقىمة كريمه زيادت
مع الاجازة الشريفه، كمال تشكر و دعاگونئى حاصل شد، و غرض از تصديع آنکه
اوّلاً مستدعى هستم مرحمت فرموده، صورت نسب مرحوم والد قده و اولاد ايشان و
بني اعمام را مرقوم فرمائید تا حقير ثبت نمایم. چون بnde مدّق است اشتغال به جمع
انساب و مشجرات هاشمیین دارم. ان شاء الله مرحمت فرموده ارسال میغاید. و ثانیاً
آنکه يك نسخه از كتاب سبیکه اللجن و شنور العقیان با يك کتابی که مشتمل بر
انساب سادات هند باشد، به جهت داعی ارسال فرمائید. و اگر خزانه کتب سرکار
فهرستی دارد مطبوع، به جهت حقیر ارسال فرمائید، متشكّرم.

لا زلت علماً للإسلام بجدك سيد الانام و السلام خير ختام.

الرّاجي شهاب الدين التجفى النسابة الحسيني المرعشى

بصمه

از: مير حامد حسين

به: سيد کرامت حسين

باسمه تعالى

خدمت استادى سنادى ملاذ العلماء العظام، مرجع الكملاء الفخام، غرّة جبهة
الرّمان، حكيم دوران، ارسسطو منزلت افلاطون مرتبت، علامه بى عديل، فهّامه نبيل،
حاوى المحسن و المفاخر، حائز الفواضل و المآثر، ذو الفضل الزّاهر و الكرم الباهر،

وارث المجد کاپرًا عن کابر، زبده المصطفین جناب السید کرامت حسین ادام الله تعالیٰهم الشریفة و انجح ماربه المنیفه بعد ابلاغ تسلیمات زاکیات و اسباغ تحیات طبیات به صد شوق لقاء پر نور و ضیاء، التماس ضراعت آنکه احرقالعباد را قبل از آنکه این دفعه شرف لش عتبہ علیه جناب آیة الله اتفاق افتاد، از نشان قیام سامی اطلاعی نبود. هر چند از بعض احباب استفسار هم رفت، لیکن از صورت بیان شأن اطمینان صورت نبست. الحال که ملتان را گذاشته شرف قیام اینجا ادراک کردم و به حال مشرح عالی واقف شدم، عریضه نیاز کلایل فضائل می‌رسد، شکر خدا که ظهور عبقات و غیره و لا جوابی و بی‌عدیلی ایناء به حدّی رسیده که در بلاد شاسعه و بقاع نائیه مثل آذربایجان و عراق و غیره‌ما تذکار فضل و کمالش در هر مدرسه و معبد و کوچه و بازار و محافل و مجالس به شهرت تمام می‌شود، و علماء اعلام عراق سر انصاف و اذعان خم کرده، پایه حق بودن آن و همچنین بی‌نظیری و لا جوابی مقرّ هستند، و از جناب باری تعالی دست به دعا‌اند که عمر مصنف علامه‌اش زیاد کند، و بقیه مجلدات عبقات را به حسن اقام طبع فرماید. ارسال بعض تقاریظ و خطوط آنچا، مستحسن دانستم و هم در جونپور صرف برای اهتمام عبقات یک کمیته‌ای قائم شده است و آراء اصحاب آن بر ضرورت طبع و اهتمام آن کتاب لا جواب متفق شده است.

شخصی بدون اظهار اسم خود به واسطه شخصی، قریب نهصد روپیه برای همین کار عبقاتی را ارسال داشته. آفرین بر همت آن اجل اصحاب با آنکه به طریق واسطه به دریافت رسیده که آمدنی ایشان زیاده از صد روپیه ما هوار غنی باشد. مُجملش به حال استقصا کرده في الجمله ظهور فضیلت حقیقیه کتاب مستطاب نتیجه ثبات قدموی جناب مصنف علامه هست، و ظاهر هست که این همه مساعی، ثمره ثبات قدموی صد و بیست ساله جد امجد و هر دو عم شماست و احوال جناب مولانا دام ظله بقول بعض افضل مشابه است به میرزا محمد صاحب دهلوی در قلّت تنخواه یعنی مشاهده...^۱ و ترك منصب پانصد روپیه ما هواری برای همین کار اعظم، الحق کوشش مع الشبات را اثری است جلیل و سعی خلوص را ثمره‌ای است نیل در هر امری

۱. یک کلمه خوانده نشد.

و کاری که باشد، شنیده باشند که می‌گویند عالمی که متصدی تنزیل برق شده بود، او در اوّل امر خود آنچنان استحکام داشت که وقت اراده شروع این کار، پسر خود را همراه برده بود که اگر از من این کار سرانجام نیافت، بعد از من تو بکن! همانا او می‌دانست که شاید برق بر من بخورد. با وجود این ظن^۱ متأخرم به یقین عزیت را بگذاشت و قوع اراده را بهتر از نفس خود داشت. در حدیث هم دیده شد که مواظبت در امور در کار است. حیف از ماها این چنین طرق سالم یک قلم طریق محابیت گرفت. الغرض چیزی که او عالم خیال کرده بود، به آن زحمت کشیده، این چنان را پدر ساخت و پرسش هم همچنان کرد، و از زیست دست شست، لاکن از پس، پرسش آن کار به حسن صورت به انعام گرائید. اگر پدر نتواند، پسر تمام کند، اینجا صادق است.

این است ثبات قدم و ثرہ جمیله‌اش. و غالباً تقاریر مستر بنیت که در ترغیب و تحریض مسلمانان در حیدرآباد و لکھنو و غیره کرد ملاحظه کرده باشید، در این اشخاص به چه مرتبه همت می‌باشد.

به این بعد، ولایت به اعتبار اتحاد نوعی قصد ترغیب و تحریض قومی که روزا روز در رتبه تنزلی دوان بود، ساخت. کتابی که بعض تقاریر مستر مذکور در آن مندرج است هم مرسل سامی خدمت است، ملاحظه خواهند فرمود که به چه طور همیم قادر اهل اسلام را برانگیخته، در قلوبشان مردانگی تحصیل علم و فضل پیدا ساخته که بناء مدرسه‌ها در جاها واقع شده، چنانچه مثل حیدرآباد دکن اینجا هم مدرسه قائم خواهد شد، و امیر حسن خان -رئیس محمودآباد- دادن یک لک و پنجاه هزار روپیه منظور کرده، و به جانب سامی چیزی از این باب که ماشاء الله ثبات قدیمی و همت عالیه کنیز خانه‌زاد سامی باشد، و هم مساعدت زمان ضمیمه آن شرح دادن، مشابه به لقمان حکمت آموختن است. البته در امر عبقات چیزی جرأت کرده می‌نویسم حضرت من هنوز از عبقات طیبات...^۱

پنهانی

۱. متأسفانه نامه ناقص و ناقم است و ۴ صفحه آن در همینجا قام شده است. و دستورالعملی همراه این نامه است که در پی می‌آید.

- دستورالعمل استکتاب کتب که حتی الوسع تلقین و تفهیم آن می‌فرمایند، اگرچه ذکر آن خالی از گستاخی نیست که ملازمان عالی خود اعرف به آند.
۱. کاغذ فرانسه عمدۀ پایدار و مفید رونق، نه کاغذ انگریزی که پایدار نمی‌باشد.
 ۲. تقطیع همه کتب مستکتبه مناسب و خوش وضع و یکسان باشد، اگرچه بعض قلیل الحجم و بعض کبیر الحجم باشد.
 ۳. ریاض العلماء، اگر بر تقطیع غیر خوش وضع شروع کرده باشند، باقی را بر تقطیع مناسب نویسنند، رعایت سابق نکنند.
 ۴. سطر مناسب باشد، و بین السطور گشاده، و خط جلی باشد، که به سبب ضعف بصر خواندن خط خفی مشکل است. خط جلی اگر مثل بخار، جلد سابع عشر مطبوع، نهایت خوب یا قریب، و خط فرق نوبختی نهایت باریک و کم جان است که خواندن آن مشکل است.
 ۵. روشنائی نیز رنگ و صمع کم باشد، که به سبب آن اوراق با هم نچسبد و خراب نشود.
 ۶. هندسه صفحات بر منقول گذارند.
 ۷. و اگر هندسه اصل کتاب هم هر جا که در نقل سرصفحه واقع نشود بنویسنند، نهایت خوب است. اگر اصل هندسه نداشته باشد، بر اصل هندسه بنویسنند که هندسه از عمدۀ ضروریات کتاب است. مثلاً هندسه اصل در بین سطر نقل است، مثلاً بر لفظ قال همانجا کشیده هندسه اصل در متن، و هم بر حاشیه نویسنند.
 ۸. فهرس اگر در اصل کتاب باشد، آن هم منقول شود، ورنه اگر ناسخ و کاتب جدید، فهم داشته باشد، فهرس ابواب و فصول و عنوانات، خود بنویسد در اوّل هر کتاب، اجرت خواهد یافت.
 ۹. اگر بر اصل کدامی حاشیه با فائدۀ به این طور باشد، آن را هم ضرور نقل کند. و اگر کاتب ذی فهم خود به این طور بر حاشیه فوائد و عنوانات تواند نوشت، خود بنویسد، اگرچه در اصل نباشد. در این صورت بابت این عنوانات اجرت علی حدۀ داده شود.
 ۱۰. فهرس کتب رجال، خصوصاً آنچه بر طبقات است، بسیار ضرور است، و آنچه بر حروف معجم مرتب است، در آن هم فهرس معین سهولت استخراج می‌شود.

۱۱. خط کاتب خوش‌غا و با رونق باشد، و اگر احياناً به دست ناید و مثل خط فرق نوبختی باشد که خوش‌غا نیست، پس باز هم تأکید رود که جلی و با شأن نوشته باشد و حروف را مندمج نسازد و نقطه‌ها را علی‌حدّ - علی‌حدّ بگذارد، تا یک نقطه از دو متمیز شود و نقطه بر محل خود باشد، مثل آنکه در لفظ نقطه، نقطه نون مقابل نون باشد، و هر دو نقطه قاف مقابل قاف و علی‌حدّ باشد.
- خلاصه به سبب ضعف قوى، اگر در کتاب رعایت اين امور نباشد، وقت مطالعه، ضيق قلب رو مى‌دهد، و از مقصود باز مى‌دارد.
۱۲. اگر مجموعه باشد مشتمل بر چند رساله، در آن بر هر رساله هندسه علی‌حدّ گذارند و فهرس مجموعه در اوّل بنویسند و يك هندسه برای کل مجموع بر کار ديگر گذاشته شود.
۱۳. در ابواب و فصول و عنوانات شنجرف ضرور است و در مقام ديگر شنجرف نکنند که عادت بعض کتاب است که بـ محل خطوط شنجرف مـ گذارند، احتراز از آن ضرور است.
۱۴. اگر رياض العـلـماءـ، اصل خوش تقطيع باشد، نقل آن موافق آن تقطيع و آن مسطر نوشته شود. به اين معنى که سطر موافق سطر و صفحه موافق صفحه. اين رعایت باعث بر زیادت صحت، و عدم ترك سطري از سطور خواهد شد. لكن در نقل ديگر مختصرات اين رعایت نباید فرمود که تقطيع آنها مختلف باشد. و بودن نقل‌ها بر يك تقطيع مطلوب است، نه بر تقطيع‌های مختلفه.

بعضی

از: میر حامد حسین

به: خان بهادر میرزا محمد در بغداد

دام اقبالکم و اجلالکم

بعد سلام مسنون شوق مشحون التماس آنکه قبل از اين در باب طبع مجلـّدات عـقـاتـ اـهـتـمـامـ وـ التـفـاتـ وـ التـمـاسـ بـهـ خـدـمـتـ اـحـيـابـ رـفـیـعـ الدـرـجـاتـ کـمـ بـودـ، بهـ اـیـنـ خـیـالـ کـهـ اـزـ طـرـفـ اـخـرـاجـاتـ رـوزـمـرـهـ ذـاقـیـ اـطـیـنـانـ وـ سـکـونـ بالـ حـاـصـلـ نـبـودـ. حالـ کـهـ بـهـ عـنـایـتـ وـ مـسـاعـیـ جـمـیـلـهـ مـلـازـمـانـ عـالـیـ اـزـ اـینـ طـرـفـ بـحـمـدـ اللـهـ المـلـانـ بـنـایـتـ فـرـاغـ

خاطر اطمینان حاصل است، هذا سعی و اهتمام و دعوت عام را در باب اشاعت و طبع مجلّدات عقبات اهمّ مهام و عمدّه واجبات و متحمّلات شعائر ایمان و اسلام می‌دانم، و در صورت اعراض و تقصیر خوف مؤاخذة کبیر است؛ زیرا که حالا خوف آنکه مبلغی اگر کسی برای این خطب عظیم مهیا سازد، به صرف ذاتی من برسد، مرتفع است. پس حالا سکوت و صموت در این باب محمول بر طریقۀ صویقۀ خشک خواهد بود، که ترویج دین را هم داخل دنیا ساخته از آن اعراض می‌نمایند، و به زهد بی معنی مشغول می‌باشند. و عمدّه اسباب ترویج و اشاعت عقبات به ذهن ناقص آن است که ملازمان عالی و هم راجه غضنفر حسین صاحب چنانچه مکرّر فرموده‌اند، در این باب دیگر اکابر و اعظم را در وقت اجتماع در لکھنو داعی، و در انقاد این مهمّ عظیم و تکمیل این خطب فخیم ساعی شوند، که به سبب عظمت شأن و جلالت مکان ملازمان عالی و جناب راجه صاحب مددوح، امر بالا خواهد گرفت، و کلمه و کلام در این باب مسموع خواهد شد. مگر ظاهر نیست که به سبب سعی بلند صاحب، یک و نیم لکھنؤ روپیه را از یک ریاست، و ده هزار را اشخاص متعدد و عده می‌نمایند، پس چه عجب است که به سبب ارشادات و مواعظ و تأکیدات و نصایح جناب عالی و راجه صاحب مددوح، به عشر این و عده مائل و به حُرّدی یسیر آئل شوند، لکن چون ملازمان عالی در اوقات اقامت لکھنؤ از بیت الاحزان فقیر به فاصله بعيد تشریف‌فرما می‌شوند، به این سبب از برکات و فیوض ملازمان عالی محروم می‌مانیم. اگر قریب نخاس مکانی را مشرف سازند، کارها برآید، و امور متستّنه به فضل اهلی درست شود، که قرب را ابار و ثرات بی‌انتهای است، و قرب اغیار متبر ثرات جلیله و منتج فواید عظیمه. چه جا قرب مثل ملازمان عالی که لطف و نوازش و کرم عنایت جناب را به حال این متشتّت البال، حدّی و پایانی نیست.

فجزاکم الله عن اهل البيت خیر الجزاء و اسبغ عليکم جلیل النعماء و جمیل الآلاء.

بهمن

از: میر حامد حسین
به: الطاف حسین خان صاحب
ادام الله اقبالهم و اجلالهم

... الطاف حسين خان صاحب صدرنشین اریکه اقبال مرجع اهل کمال عالیجاناب
معلّی القاب عمدة الارکان عین الاعیان

بعد سلام مسنون شوق التماس می‌رود که بحمدالله و حسن توفیقه حال فقیر قرین
خیر و عافیت است. دیری است که از احوال سامی جناب اطلاعی نرسیده، رجا از
توجّه و التفات می‌دارم که از حالات خبریت مهمات اطلاع فرمایند. در این زمان
برکت اقتران، طبع جلد ثانی حدیث غدیر از کتاب عقبات الانوار فی اثبات الأئمّة
الاطهار، که کتابی است حافل و کافل به دفع شبهات جمیع متقدّمین و متاخرین سنیان
علی المخصوص بباب الامامة تحفة عزیزیه است و به الطاف ربانيه و تأییدات فوqانیه
منتخبات مکّه معظّمه زادها الله شرفاً و کرامّة و منتخبات کتبخانه مدینه منوره علی راfeldها
آلاف النھیۃ الی يوم القيمة و منتخبات کتب نجف اشرف و کربلای معلی و دیگر مواطن
که در وقت حبه سامی در آن بلاد مقدسه انتخاب کرده بسودم، در آن داخل شده،
قریب شروع است. اگر ملازمان عالی اعانتی در طبع این کتاب میذول فرمایند، مثبتة
اسنی و عایدۀ ایهی در جریده اعمال ملازمان ثبت خواهد شد. و این اعانت دین و
دبّ حريم اسلام، اگر از جناب سامی سرزند، ذکر جمیل علی مرالدھور، ذکر العصور
و تواتر اللیالی و الايام و تعاقب الشهور و الاعوام ساری دسائر و جاری دوائر
خواهد شد، و برکت توجهات باطنیه و عنایات خفیه جناب. طبع این کتاب به هر
حال می‌شود مگر به اعانت جناب سامی برکت را نداء و سعادت وافر حاصل
خواهد شد که جمال ظاهر به عمدگی کاغذ و رستاقت کتابت و حُسن خط، که
موجب رغبت و میلان قلوب می‌شود، پیدا خواهد گردید. بالجمله در این زمان که
نجوم و شموع زاهده دین رو به افول و خمود آورده، اعانت در طبع این کتاب
فرمودن، احیاء دین و حمایت حق و حفاظت و یاری مذهب و اعلای کلمه حق
فرمودن است، و جزائی که بین مترتب خواهد شد، جز ارحم الرّاحمین که می‌داند،
ان شاء الله به روز قیام اجر آن از ملک العالّم خواهند یافت.

اعمال العباد فی عاجلهم نصبک اعینهم فی اجالهم فقط

سجع مهر مربع

«لا إله إلا الله العلي، عبده میر حامد حسين بن العلامة السيد محمد قلی»

از: میر حامد حسین

به: شرف الدین (?)

خطّ مسّرت نظر رسید، خطّی که قبل از آن نوشتند متضمن رسید عقبات نرسید.
مضامین اگر خواسته باشند اعاده فرمایند. مطاعن معاویه در تشیید المطاعن، جلد
ثانی جدّ امجد طاب ثراه مفصل مذکور است. نسخه چاپیه آن موجود نیست.

در جگرانوپلود دیانه از خدمت مولوی شریف حسین صاحب مع جلد اوّل
تشیید المطاعن به قیمت شاید به دست آید. کتاب مناقب که ذکرش سابقًا نوشته
بودند، یک ورق اوّل آن ارسال فرمایند تا دیده شود که چه کتاب است. اسم آن که
تحریر فرمودند شنیده نشد و نه در تصنیفات سیوطی دیده شد. کتبخانه بدرالدّوله مفتی
مندراس در مندراس در آن بعض کتب که نقل آن می‌خواهم، موجود است. و با صاحب
زاده‌شان مولوی سعید صاحب تعارف حاصل است. اگر جناب سامی کاتبی را مقرر
سازند کس صحیح‌نویس باشد، گو بد خط باشد، بعض کتب نویسانده شود و جلد
حدیث غدیر که مکرر رفته است به کدامی صاحب استحقاق بدھند که این جلد وقف
است و هم جلدی که به خدمت شریف رسیده واپس کردن ضرورت ندارد. اگر کدامی
کتاب حدیث یا رجال یا مناقب در آنجا به معرض بیع باشد یا نزد کسی صاحب علم
باشد، از اسامی آن مع حال مفصل مطلع فرمایند. و از فهرس کتب مطبوعه مندراس هم
اطلاع رود، سابقًا صحیفه شریفه و عنیقه اینیه متنضمّن و عده اعانت در باب عقبات
الانوار ورود فرموده، مسروور و مبتهج فرموده بود. غرض عمدہ در این باب، آن بود که
بعض امرا و تجّار را که در امور خیر مبالغ خطیر صرف می‌کنند، اگر ثنیه و تذکیر کرده
شود، غالباً به این امر جلیل الشأن که از حقیقت آن واقع نیستند، متوجه شوند و نیز در
باب سید ناصر حسین سلمه الله تعالی که پسر بزرگ حقیراند می‌خواهم فکری کنم که از
دو سال نهایت علیل و مریض، و حیات را اعتباری نه. اگر سفارشی به نام کمشنر لکھنو
یا دھی کمشنر باهاس فورت که جهتم وثیقه حسین آباد لکھنؤست به ذریعه جناب
حاصل شود، شاید کاری برآید. و هر چند درخواست چنین امور با وصف تعارفات
ظاهریه مستبعد می‌گاید، لکن چون غرض از آن محض تزویج دین است، بعض اوقات
علاقه باطنی به مراتب بالاتر و مؤثرتر بر تعارفات ظاهریه می‌باشد.

از: میر حامد حسین

به: سید مظفر حسین صاحب

شفیق مکرم عنایت فرمای معظم سید مظفر حسین صاحب زادت الطافه

بعد سلام، التماس آنکه قبل از این خطی به خدمت سامی مرسل شده، ظاهراً
تلف شد. خلاصه والدۀ شما عجب بیداد آغاز نهاده‌اند که زبان بیان از آن قاصر است.
اهل خانه شما اوّلاً قریب به هلاکت بودند، اینجا آمدند، و به عنایت الہی صحّت
حاصل شد. باز نزد والدۀ ماجدۀ شما فرستاده شد. باز اوشان را تنها گذاشته و تضییق
در مأکل و مشرب به غایت رسانیده به مفتی گنج رفتد. این بیچاره باز به مرض
مهلك به سبب ناسازی غذا گرفتار شد. همشیره معظمۀ شما به اصرار و استخاره علی
ما سمع مکرّر اهل خانه شما را روانه خانه من ساختند. باز به عنایت الہی، از آن
مرض نجات حاصل شد. والدۀ ماجدۀ شما به این سبب نهایت مبغض و ناراض
شدند، و نوبت به سبّ و شتم ما مردم به هم رسانیدند و هیچ دقیقه بحرمتی
نگذاشتند، چنانچه مکرّراً شنیده شد. غرض ما را جای شکایت نیست که در این عالم از
کسی توقع نداریم، شما هم از جمله ایشان باشید. لکن عجیب است از سعادتمندی و تقوی
و ورع و تدیّن و تقدّس و خداترسی و گریه و زاری به خوف باری که شما به آن
انصاف دارید که راضی شوید بر این ظلم عظیم بر زوجة خود، و این همه مظلوم. گویا به
چشم خود معین شد و آنچه در آگرۀ بر او رفته، تفصیل بعض آن زبانی حاجی سید
محمد صاحب معلوم شد و هم زبانی دیگر نسوان و رجال که حاضر آنجا بودند. غرض
که اطاعت والدۀ در امور غیر محرمۀ باید، نه در حرام محض و ظلم بحث که اصلاً شرعاً و
عقلاءً و عرفاً وجهی از جواز ندارد؛ بلکه چنین اطاعت در شرع محض مذموم و ملوم،
بلکه محض مخالفت حیّ قیوم و نبیّ معصوم ﷺ است و حضرات ائمه است. آخر زوجه
شما هم از اولاد حضرات معصومین است، رعایت سیادت باید کرد. و از چنین جور و
جفا که بر کفار هم روا نباید داشت، باید گذشت. طرفه این است که با این همه ظلم و
حیف، ترانه انصاف و رعایت و لطف و محبت و خداترسی می‌سرایند؛ یعنی والدۀ شما
بی‌باکانه ما مردم را مورد غضب و عتاب می‌سازند.

هر دم آرزو کی غیر سبب را چه علاج ما گذشتیم ز لطف تو غضب را چه علاج

و حالا جناب میر لطف الله صاحب اهل خانه شما را به وطن می‌برند که چاره جز این نیست و معیّت با والده شما غیر ممکن. اگر شما چاره داشته باشید، علاج بکنند؛ یعنی همراه خود دارند، یا تدبیری دیگر کنند.

و ائمّا نشکو حزنی و بشّی الى الله، و حسینا و نعم الوکیل و لا حول و لا قوّة الا بالله العلی العظیم، و ما اردت الا الاصلاح ما استطعت، و ما توفیقی الا بالله.

بهجه

از: میر حامد حسین

به: منشی کریم علی صاحب

عالی جناب معلی الالقاب عمدة الارکان عین الاعیان صدرنشین اریکه اقبال
مرجع اهل الفضل و الكمال منشی کریم علی صاحب ادام الله اقباهم و اجلالم

بعد سلام مسنون شوق، التماس می‌رود که بحمدالله و حسن توفیقه حال فقیر
قرین خیر و عافیت است. دیری است که از احوال سامی جناب اطلاعی نرسیده،
رجاء از توجه و الطاف می‌دارم که از حالات خیریت سمات اطلاع فرمایند، و در
این زمان برکت اقتران، طبع جلد ثانی حدیث غدیر از کتاب عبقات الانوار فی اثبات
امامة الائمة الاطهار که کتابی است حافل و کافل به دفع شبّهات جمیع متقدّمین و
متّاخرين سنتیان، علی المخصوص بباب الامامة، تحفه عزیزیه است. و به الطاف ربّانیه
و تأییدات فوقانیه منتخبات مکّه معظّمه زادها الله شرفاً و کرامۃً و منتخبات کتبخانه
مدینه منوره علی راقدها آلاف التحیة الى يوم القیامه و منتخبات کتب نجف اشرف و
کربلای معلّی و دیگر مواطن که در وقت حبّه سالی در آن بلاد مقدّسه انتخاب کرده
بودم، در آن داخل شده، قریب شروع است. اگر ملازمان عالی اعانتی در طبع این
کتاب مبذول فرمایند، مثوبه اسنی و عائدہ ایهی در جریده اعمال ملازمان ثبت
خواهد شد. و این اعانت دین و تشبیه ارکان ایمان و قرب حریم اسلام، اگر از جناب
سامی سرزند، ذکر جمیل علی مرّ الدھور، ذکر العصور و تواتر اللیالی و الایام و
تعاقب الشّهور و الاعوام ساری و سائر و جاری و دائی باشد.

و به برکت توجّهات باطنیه و عنایات خفیه جناب طبع این کتاب به هر نوع
شروع می‌شود، مگر به اعانت جناب سامی، برکت زاید و سعادت وافر

حاصل خواهد شد که جمال ظاهر به عمدگی کاغذ و رساقت کتابت و حسن خط که موجب رغبت و میلان قلوب می‌شود، پیدا خواهد گردید. بالجمله در مثل این زمان که نجوم و شعوع زاهده دین رو به افول و خود آورده، اعانت در طبع این کتاب فرمودن، احیاء دین و حمایت حق و حفاظت دمار مذهب و اعلاء کلمه حق فرمودن است، و ثواب و جزایی که بر این مترتب خواهد شد، جز ارحم الراحمین که می‌داند، ان شاء الله به روز قیام اجر آن از ملک العلام خواهد یافت. اعمال العباد فعال جلهم نصب اعینهم فی اجاهیم.

مهر: «لا اله الا الله العلي

عبدہ حامد حسین بن العلام السید محمد قلی»

به همین

از: میر حامد حسین

به: ؟^۱ درباره ملک الاطبا و سید الحکما

بعد ابلاغ تھیات وافرہ و اسباع اشوّاق متکاّثره، التماس آنکه جناب حبر المعی و نخیر لوذعی، فخر اهل تحقیق، صدر ارباب تدقیق، کاشف اسرار طب روحانی و جسمانی، خائض غمار معالجات برطیه و یونانی، المظہر لعجائب التدبیر و العلاج المفصح عن روائع التأثیر و اصلاح المراج المبدی لما هو شبيه بالخوارق و الجرائم الكرامات المتقدن المبهر من غوامض الطب و الحکمة بأبهى العقول القادسات ملک الاطبا، سید الحکما جناب السید...^۲ دامت معالیه و بورک ایامه و لیالیه حسب طلب بعض اکابر و اعیان والا شأن وارد آن بلد مجمع اهل ایمان می‌شوند، به حقیقت بخت حیدرآباد فیض بنیاد در این ایام میمانت انجام بیدار است و آثار ترقی و تعلی و ارتقاء مدارج و ارتقاء معارج آن هویدا و آشکار که اعیان آن مثل چنین وحید عصر

۱. این نامه ظاهراً به صاحب حیدرآباد نوشته شده است. و درباره جد آیت الله العظمی مرعشی

نجهی ﷺ جناب علام سید شرف الدین سید علی مرعشی معروف به سید الاطبا و سید الحکماست.

۲. چون ایشان به سید الاطبا و سید الحکما مشهور بوده‌اند، طبیعی است که ایشان به خاطر

نیامده و جای آن سفید مانده است.

و فرید دهر را به قدردانی تمام و معرفت نیک انجام و رغبت و میلان و جنوح و رکون مالاکلام طالب و به قدم میمنت لزوم چنین حاذق دوران و فائق اقران مائل و راغب - فجزاهم الله خیر الجزاء و صانهم وكلاهم من كلّ بؤس و لاوة - و علاوه بر کمال حذق و مهارت و فرید اتقان صناعت و حیاتز بصارت و شهرت تامه در بلاد و امصار و ارتفاع ذکر در نواحی و اقطار جناب سید الحکما را بحمد الله و حسن توفیقه نهایت تدین و تورع و خداپرستی و حق‌شناسی و حبّ ترویج دین و تأیید طریقه حقّه اهل بیت معصومین علیهم السلام و کمال شغف و رافت بر ضعفای مؤمنین و خلوص نیت و صفائ طویّت و علوّ همت و سموّ نہمت و جلالت و نیالت خاندان و عظمت بین الاجله و الاعیان به متابه حاصل است که توجه باطنی ایشان کار دیگر می‌کند که برای دیگر ارباب عصر کمتر حاصل می‌شود. ذلك فضل الله يؤتیه من يشاء، و الله ذوالفضل العظيم.

خلاصه مرجو از اخلاق کریمه و عنایات صمیمه ملازمان عالی آن است که به مقادی القادرم بزار، جناب سید الحکما را به مقدم شریف مسرور و مبتهج فرمایند که جنابشان از عنایت فرمایان قدیم و شفیقان صمیم این خاکساراند. هرقدر بذل عنایت در تمجیل و اکرام و اجلال و اعظام و اعلای قدر و احترام و اشاعت ذکر جمیل‌شان در میان خواص و عوام خواهند فرمود، عین متن و احسان بر این کثیر العصيان است، و ان شاء الله تعالى بعد حصول موافات و ملاقات فضائل رائعه و مناقب ناصعة سید الحکما دامت مکارمه خود به خود بر ملازمان عالی واضح خواهد شد و مصادق بصفی الخبر عند الخبر ظاهر گردد. و امید از الطاف نامتناهی الهیه آن است که اگر اقامت جناب سید الحکما دامت مکارمه در آن دیار اتفاق افتد، برای ترویج شعائر دین و حفظ مؤمنین از امراض ظاهریه و باطنیه سبی عظیم و باعثی فخیم پیدا گردد. و ما ذلك على الله بعزيز ان اريد الا لاصلاح ما استطعت، و ما توفيقى الا بالله، عليه توکلت و اليه انيب.

امضای حامد حسین

۲۰۰۹

از: سید محمد نصیر موسوی

به: سید ناصر حسین

با سمه سبحانه

جناب سرکار شریعتمدار حجّة الاسلام و المسلمين نجم اللہ و الدین، صدر المحققین ادام اللہ ظلکم العالی علی رؤوس الموالی مادامت الايام و الليالي به عزّ عرض عالی می رساند، که اوّلاً عمدہ مطالب استمزاج مزاج سرکار عالی است. و ثانیاً اینکه تعلیقہ اینکه جناب عالی صادر شده، خیلی مرا مسروکر کرد، خصوصاً ذکر صحبت فضائل بسیار محظوظ نمود. خداوند عالم سایه عاطفت سرکار عالی را از سر ما خصوصاً و جمیع شیعیان عموماً کم نکند، آمین. از آنجا یک عریضه در هفتہ مختتمه به جناب سرکار ارسال نمودم، امید که رسیده باشد. روز جمعه سابقه، جناب مولوی صاحب هم مشرف شدند و بعض علماء و اعلام را خبر دادند و آنها مرا مشرف فرمودند و اسم‌های بعضی علماء که تا امروز مرا مشرف فرمودند، علاوه طلبیه می‌نویسم. سرکار شریعتمدار حجّت الاسلام آقا شیخ الشیعه اصفهانی که اعظم علماء آنجا هستند، و در علم رجال خیلی ید طولی دارند؛ و حجّت الاسلام آقا سید علی داماد؛ و حجّت الاسلام آقا سید مصطفی کاشی که در عربیه و ادبیه خیلی ملکه تامه دارند؛ و جناب سرکار آقا شیخ علی آل کاشف الغطاء که در علم رجال و تاریخ نظری ندارند، و مشغول هستند در تصنیف کتاب مبسوط که ان شاء اللہ تعالیٰ به سی مجلد می‌رسد، و خیلی اصرار فرمودند که ترجمه جناب جد امجد مفتی صاحب اعلیٰ اللہ مقامه و ترجمه جناب فردوس‌ماب اعلیٰ اللہ مقامه و ترجمه جناب سرکار عالی مد اللہ ظلکم العالی را خیلی زود بطلبید تا که درج کتاب که تصنیف می‌کنم، غایم. و فرمودند که همراه ترجمه، مراسلات و قصائد منتخبه هم بفرستید و خیلی سلام اخلاص و شوق فرمودند. و ان شاء اللہ، اسم‌های آن کسانی که در این هفته می‌آیند، باز می‌نویسم. و جناب مولوی صاحب قبله کار درس ما سپرد کردنده به جناب آقا سید جعفر جهرمی که ارشد تلمیذ جناب آقا شیخ الشیعه هستند و تلمیذ جناب آخوند مرحوم هم هستند، و خیلی مرد فاضل جیّد هستند، و به جناب عالی مراسله هم دارند. من هر روز به خدمت ایشان برای درس می‌روم و تقریر ایشان خیلی خوش می‌آید.

امروز صبح جناب سید صاحب مع جمیع همراهیان روانه کربلا شدند، و بعد سه-چهار روز روانه کاظمیه علیہ السلام می شوند. و من در خانه خودم که به اجاره گرفته ام آدم، و جناب مولوی صاحب قبله هم در همین مکان، بعد دو-سه روز مستقلان شاء الله خواهند آمد همراه بند.

و آن کتب را فرمودند که بطلبید، فلهذا ترجمه و آن کتب خیلی زود بفرستید.

۱. اطباق الذهب، که نزد میرزا کاظم محمد صاحب هست، مال بند، طبع بیروت.

۲. رسائل ابوبکر خوارزمی.

۳. مقامات بدیعی مشرح، طبع بیروت.

۴. قوانین و شرح معه، چاپ عبدالرحیم، که آنجا خیلی مرغوب است، می خواهم بخرم.

۵. عبقات، برای تقسیم علماء اعلام.

و هرچه جناب عالی در کتب ترسیل و ان شاء الله مناسب حال بند بدانید، بفرستید. در خدمت جمیع حضرات عرض سلام بفرمایید. وقت تنگ است، ان شاء الله تعالی باز می نویسم.

عريفه حقیر نصیر، از نجف اشرف،

۲۴ محرم سنة ۱۳۳۱ مطابق ۳ جنوری (ژانویه) ۱۹۱۳

بهمن

از: نقوی کابلی، سید علم الهدی

به: سید ناصر حسین

بسم الله الرحمن الرحيم

آستان مبارک حضرت حجۃ الاسلام بالاستحقاق سرکار آقای آقا سید ناصر
حسین دامت برکاته علی رؤوس الانام

الحمد لله الذي جعل الأنبياء وأعلام الهدایة لقوم يؤمنون ووصل لهم القول بامام بعد
امام لعلهم يتذكرون و الصلاة والسلام على أشرف سفرايه مركز دائرة العرفان محمد
المبعوث بكل لسان و على أوصيائه الهادين أمناء الرحمن سيمما على المدخر لتجديده
الفرائض وال السنن القائم المنتظر والامام الثاني عشر واللعنة على أعدائهم مادامت
السماء مزينة بالشمس والقمر وبعد

سلام على المولى الذى أنا عبداً و حق لمثلى أن يكون له عبداً
 گرچه در ظاهر تاکنون توفیق رهنمون به عرض عریضه به آستان مقدس
 نگردیده و نتوانسته ام در قلب منیر جایی و در ضمیر محبت تخمیر مأوایی گزینم و
 در اثر سوء حظی که لازم لا ینفلک من است از مشرب عذب مکتوب خصوصی آن
 آموزگار یگانه لبی تر نکرده لكن به مفاد حدیث شریف الأرواح جنود مجند.
 یعنی إِلَيْكَ الْقَلْبُ فِي كُلِّ غَدْوَةٍ وَ يَشْغُلُنِي ذَكْرُكَ كُلَّ مَسَاءٍ

و اللہ درّ من قال

إِنْ كُنْتَ لِسْتَ مَعِي فَالذِّكْرُ مِنْكَ مَعِي يَرَاكَ قَلْبِي وَ إِنْ غَيِّبْتَ عَنِ الْحَضْرَى
 فَالْعَيْنُ تَبْصِرُ مِنْ هَوَى وَ تَفْقَدُهُ وَ مَشَاغِلُ الْقَلْبِ لَا يَخْلُو عَنِ النَّظَرِ
 حَبْتُ وَ مُودَّتُ امْثَالَ حَضْرَتِكَ بِهِ نَيْرُوِي بَنَانَ وَ بِيَانِ يَنْفُوسُونَ تَحْرِيفُ الْغَالِينَ وَ
 اِنْتَهَى الْمُبَطَّلِينَ وَ يَحْفَظُونَ ثَغُورَ الدِّينِ عَنْ هَجُومِ مَرْدَةِ الشَّيَاطِينِ الَّذِينَ مَدَادُهُمْ أَفْضَلُ
 مِنْ دَمَاءِ الشَّهِداءِ وَ بِهِمْ يَحْيِي اللَّهُ مَا دَرَسَ مِنْ آثارِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَوْهُ اِزْ فَرْمَانُ مَطَاعٍ ﴿قُلْ
 لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمُوَدَّةُ فِي الْقُرْبَى﴾ بِرْ هَرَكَسِي وَاجِبٌ وَ حَتَّمٌ اَسْتَعِنُكَ عَلَيْكَ
 اِيَّنَ تَصْدِيعُ عَلَوْهُ اِزْ آنَكَهُ مُوجِبٌ فَتْحُ بَابِ مَكَاتِبِهِ وَ سَبِيلٌ اِسْتِفَادَهُ اِزْ آثارِ قَلْمَ مَبَارِكٍ
 شَيْمٌ اَسْتَعِنُكَ اَوْلَى مَكْتُوبٍ جَوْفٌ مَتَعْلِقٌ بِهِ حَضْرَتُ مَسْتَطَابٌ نَقَادُ بَصِيرٍ وَ نَسَابَهُ
 خَبِيرُ السَّيِّدِ شَهَابِ الدِّينِ الْحَسِينِيِّ الْمَرْعَشِيِّ اَسْتَعِنُكَ مَلْتَمِسِ اِيشَانَ وَ بَنْدَهُ اِيَّنَ اَسْتَعِنُكَ
 كَهُ بِهِ اِسرَعُ وَقْتُ جَوابٍ او رَامَرْقُومَ دَارِيدَ وَ بَرْ ما مَنْتَ گَذَارِيدَ ثَانِيَاً سَلَسلَهُ اِجازَهُ
 حَضْرَتَ رَا اِزْ طَرِيقَ حَضْرَتَ وَالَّدَ مَاجِدَ مَتَّصَلًا مَعْنَىً جَهَتُ خُودُ حَقِيرُ مَرْقُومَ
 فَرَمَوْدَهُ بَا جَوابَ رَقِيمَهُ سَيِّدَ مَعْظَمَهُ لَهُ بِهِ عنوانَ ذَبِيلَ سَرِيعًا اِرْسَالَ فَرْمَائِيدَ (ایران)
 دُولَتَ آبَادَ مَلَائِرَ الْحَاجَ سَيِّدَ عَلَمَ الْهَدِيِّ النَّقَوِيِّ الْكَابَلِيِّ) بِهِ مَا خَواهدَ رَسِيدَ در پَایانَ
 عَرِيَضَهُ بَقَائِيَ وَجُودَ فَيَاضَ رَا خَواستَارَ وَ اِرجَاعَ او اَمْرَ مَطَاعَهُ رَا مَتَرَصَّدَ وَ اِرْسَالَ
 آنَچَهُ مَعْرُوضَ اَفْتَادَ در اِسرَعِ وَقْتِ مَنْتَظَرَمَ مَتَيِّمَنَاً وَ مَتَذَيِّلَانَاً اَنِ حَدِيثَ شَرِيفَ رَا کَهُ
 در کافِ شَرِيفَ اَسْتَ عَرِضَهُ مَیِّ دَارَمَ رَدَّ الْكَتَابَهُ وَاجِبَ كَوْجَوبَ رَدَّ السَّلَامَ مَسْتَدِعِيَ
 اَسْتَ تَارِيخَ مَسَافَرَتَ اَخِيرَ وَالَّدَ مَاجِدَ طَابَ اللَّهُ ثَرَاهَ رَا بِهِ اَعْتَابَ مَقْدَسَهُ سَنَهَ وَ شَهَرَأً
 وَ يَوْمًاً نَیْزَ مَرْقُومَ دَارِيدَ عَلَمَ الْهَدِيِّ النَّقَوِيِّ.

چون ظن غالب من این است که رساله شریفه شاخه طوبی را که از مؤلفات علامه نوری رضوان الله علیه که از والد ماجد سرکار طاب الله ثراه مجازند کتبًا و شفاهاً که این رساله در کمال لطافت و ظرافت نوشته شده است و من بحمد الله و حسن اعانته در این اوان ظفر یافته او را استنساخ کرده‌ام و نزد داعی موجود است تا حال ندیده‌اید برای استحضار خاطر مبارک مخبرًا عرض شد که فعلًاً آنچه مستحضرم دو نسخه فعلًاً در دنیا بیشتر از آن موجود نیست یکی نسخه اصل به خط مؤلف یکی دیگر نزد دعاگوی است هرگاه میل داشته باشد مرقوم دارید که استنساخ شده ارسال دارم قطرًا قرب یک و نیم زاد المعاد قطع کوچک مرحوم مجلسی می‌باشد تحقیقاً بر حسب بیت نمی‌دانم.

بهمن

از: نقوی کابلی، علم الهدی

به: سید ناصر حسین

حضور مبارک حضرت حجۃ الاسلام بالاستحقاق سرکار آقای سید ناصر حسین
دامت برکاته علی رؤوس الآفاق

السلام عليك يا ابن رسول الله و على آبائك المعصومين المظلومين و على من لا ذبك من أهل الدين عجل الله لكم الفرج و الدولة و أسئله أن يرينا فيكم ذلك و في أعدائكم و مخالفيكم اللعنة و المجزى و الذلة من العبد المجرد عن المسما و المسماى العارى عن المفهوم المعتبرة في المعنى إلى منار التقى و قطب رحاء الفضل و العلي و المجرد عن قيد الهوى.

و صان في الفحشاء نفساً زكيةً أبت همّه إلاّ العلي و المعاليا
له همة تعلو على كل همة كما قد على بدر النجوم الذرايا
بعد از تقديم مراسم اخلاص آنچه سزاوار مقام آن عالی مقام است به شرف عرض می‌رساند که لازمال دوام وجود مقدس را بر مستند عزّ ترویج شرع و تکفل ایتمام آل محمد ﷺ الذین انقطعوا عن امام زمانهم از خدای منان خواستار بوده و هستم و ایقنت ان الله یقبل تسئالی و امّا ما ینفع الناس فیمکث فی الأرض سیدی و ابن سادق در اوائل شهر محرم عریضه به توسط پست عرض شده است امروز هم که

شبیه نهم ربیع الأول و بنا بر روایت احمد بن اسحاق قمی و بسی روز عید و یوم مبارکی است به این مختصر مصدع شدم که خود را یادآور خاطر عاطر غوشه باشم چون جواب از طرف فرین الشرف تا حال نرسیده مذکوراً یادآوری کنم که در عرضه سابق عرض شده بود که دو سه نسخه از رساله شریفه افحام الخصوم فی نفع عقد ام کائثوم که از آثار قلم شریف است علی ما بلغنا به توسط پست به عنوان مطبوعات ارسال دارید که چشم ناظرین به دیدن آن روشن و قلوب موالي به مطالعه اش خورسند گردد چون اسمی از این اوراق شریفه شنبده شده است و در ایران پیدا نمی شود بعد از تفحص طریق حصولش را منحصر به استدعا از آستان مبارک دانستیم که یک نسخه آن را حضرت مستطاب ملاذ الانام و سید الفضلاء الأعلام آقا آقا سید شهاب الدین الحسینی المرعشی نزیل قم استدعا کرده بودند کما اینکه در عرضه سابق خط خود ایشان مجوفاً ارسال حضور مبارک شده است و یک نسخه هم برای خود این بی مقدار استدعا شده بود و حضرت حجه الاسلام سرکار آقا حاج آقا حسین طباطبائی دامت برکاته ساکن بروجرد در ضمن بعضی از مکاتیب شان مرقوم داشته بودند بعد از آنکه من ایشان را بشارت به تنظیم این نسخه شریفه داده بودم این معنی را قلمی فرموده اند به دعاگو که اگر این تألیف مبارک رسید به اسرع وقت به من برسانید که زیارت شمشرف شویم این عرضه را راجیاً مستدعیاً در تعقیب عرضه سابق مذکوراً عرضه داشتم که شاید از کثرت مشاغل فراموش شده باشد روی مرسوله همین قدر که مرقوم شود ایران دولت آباد ملایر به علم الهدی نقوی برسد بلا تردید می رسد در خاتمه بقاء آن ذات مقدس را از خداوند سائل و اجابت دعوات آن بزرگوار را در حق خود مایلم چون گرفتاری و تراکم هموم و غموم نوعی و شخصی دینی و دنیوی فوق العاده متهاجم است فتنه عمياء و ظلماء ظلمات بعضها فوق بعض إذا أخرج هذه لم يكدر يراه الأحق علم الهدی النقوی به قربان.

بعضی

از: غازی غروی، میرزا فتح الله (شیخ الشریعه اصفهانی)

به: سید ناصر حسین

بسم الله الرحمن الرحيم

سرکار شریعتمدار عمدۀ العلماء المحققین و زبدة الفضلاء المدققین قدوة الأجلاء
المتكلمين ناصر الملة و الدين آقای سید ناصر حسین وقاہ اللہ من کل ضر و شین و
جباہ بكل ما تقرّ به العین

به عرض می‌رساند امید است ساعات سعادت ایاب و اوقات توفیق سمات
مصروف طاعات و عبادات و قضاء حاجات و ترویج شرع شریف و اعانه ملهوف و
ضعیف بوده و باشد رقیمه کاریه کاشهه از کمال لطف و مودت و اشفاق و مرحمت
مسرت بخش خاطر این مهجور گردید و مضامین شیرین نمکین دلنشین مندرجه او
کمال انبساط و بهجت بخشید و دعاگویی که شیوه قدیمه دیرینه این مهجور بود به
مضاعفه انجامید حقیقت آن است که غالب اوقات به ذکر اوصاف حمیده و مصنفات
سدیده مرحومین مبرورین جد امجد و والد ماجد و خدمات و زحمات آن دو بزرگوار
در اتقان عقائد مذهب جعفری و ذب از مقاصد دین و طریقه اثنا عشری و طلب
مغفرت و رفع درجات آنها و دعاء طول حیات و کثرت توفیق و تأیید و تسدید
سرکار که فعلاً نشر اینگونه امور و کسر ظهور جمهور به آن جانب قائم است اشتغال
داشته از مراتب مرقومه کوتاهی نشده و نخواهد شد ان شاء الله تعالی بسیار بسیار
مشتاق ملاقات هستم مطلب مندرج در کتاب مستطاب امتنال شد از مصنفات
علامه مرحوم جلدین استقصاء الأفحام و دو جلد حدیث منزلت و مجلد باب مدینه
مرسله سرکار و جلد ثانی و ثالث از حدیث غدیر و از مصنفات مرحوم جد کتاب
تشیید المطاعن نزد این ضعیف حاضر است و از برای فروش هم در این صفحات
یافت نمی‌شود و الا خریده شده بود هرگاه بعضی از آنها که اینجا نیست سهل باشد
فرستادن آنها بر سرکار روانه فرمائید کمال متن بر این ضعیف خواهید داشت ولو
به آنکه قیمت آنها را حواله بفرمائید به آورنده تسليم کنم یا آنکه از تجارت حواله آنها
گرفته بفرستم زیاده جز التماس دعا در مظان اجابت عرضی نیست و السلام عليکم
و رحمة الله و برکاته.

من الجانى الحاج الميرزا فتح الله الغروى الاصبحانى

المشهور بشیخ الشريعة عفی الله عن جرائمہ الفظیعہ

از: سید محمد نصیر موسوی

به: سید ناصر حسین

با اسمه سبحانه

جناب آیت‌الله فی العالمین حجۃ علی الماجادین نجم‌الملّة و الدّین صدر المحققین دام
ظلکم العالی بدوام الایام و الیالی

به عزّ عرض عالی می‌رساند که فدوی مع جمیع همراهیان بحمدہ تا به حال به
خیریت است و امید از درگاه باری تعالی شانه این است که سرکار عالی هم به
خیریت باشید. تعلیقۀ ائمۀ جناب عالی نفرۀ ششم و هفتم رسید. خیریت مزاج و هاج
سرکار عالی معلوم شد، شکر خدا به جا آوردم. الحمد لله که من به همراهی آن
کسانی که در مخصوصی غدیر مشرف نشده بودند، به تاریخ پانزدهم ماه محرم وارد
عتبۀ عالیّه نجف اشرف شدم و بحمدہ تازه صحّت یافته، اشرف بیگم و اطهر بیگم
سلمهمما الله تعالی را به برکت آن سفر هیچ کسالت هم پیدا نکردند، و از هم آن سبب
جناب سید صاحب اراده دارند که قبل اربعین روانۀ هندوستان بشوند و قدم‌بوسی
سرکار عالی حاصل بکنند. و ان شاء الله حق سبحانه، خادم سرکار عالی را هم با
مراد به شرف قدم‌بوسی مشرف بکند و سرکار عالی را مشرف به آن عتبات عالیات
بکند، به حقّ الحق و نبیّ المطلق، آمین ثم آمین. علماء آنجا حالا برای دید بندۀ
نیامده‌اند، چرا که حالا مولوی شیر حسن صاحب قبله حالا آنجا تشریف نیاورده‌اند
از کربلا، و فرموده بودند که تا من نیایم، هیچ‌کس را اطلاع نخواهد کرد. امروز یا
فردا مولوی صاحب تشریف می‌آورند. باقی همه به خیریت هستند. جواب خطّ
میرزا کاظم محمد صاحب در هفتۀ آینده می‌نویسم.

عریضهٔ حقیر نصیر، از نجف اشرف، ۱۷ محرم سنۀ ۱۳۳۱

به

از: نقوی کابلی، سید علم الهدی

به: سید ناصر حسین

بسم الله الرحمن الرحيم

آستان مبارک حضرت حجۃ الاسلام مطلق آقای آقا سید ناصر حسین دامت
برکاته علی رؤوس الانام

سلام من السلسال و الشهد أعزب و من نفحات المسك أحلى و أطيب
على ذى جلال لست أحصى ثنائه و إن كنت ملي الدهر أملی و أكتب
سلام عليك يا ابن رسول الله و على آبائك عجل الله لكم الفرج و النصرة و أسئلله
أن يرينا فيكم السرور و الحبور و أن يكّننا لدولتكم و يشرفنا في عافيتكم.
و بعد القى إلى كتاب كريم من لدن حبيب عليم همانا چون آب حیات بر ارض
جز دل نازل فاهترت و رب دل رانور و خاطر را سرور بخشید هر حرفش مفتاح
فلاح و هر نکته اش موجب نجاح جوابی که راجع به حضرت مستطاب علامه نسّابه
سید شهاب الدین مرعشی دامت برکاته بود رسانده و اینک نیز این رقیمه از ایشان و
اجمالاً عرض می کنم این سید بزرگوار شایسته هرگونه ابراز لطف و اظهار مرحمت و
 محل انواع کرامات و در خور هر نوع مكرمت است.
و عریضه که قبلًاً تقدیم داشته بودم هرچند در جواب به ارسال اجازه سرافراز و
مفتخرم فرموده بودید ولی مسئول این داعی غیر از آن بود که اکنون نیز معروض
می افتد.

۱. سلسلة اجازات حضرت را از والد ماجد خواسته بودم خواهشمندم که اجازه خودتان را از مرحوم والدتان تا به معصوم مرقوم فرمائید.
۲. آخرين دفعه که مرحوم والد ماجدتان به اعتاب عاليات تشرف یافته‌اند چه سالی بوده تاريخ آن را مرقوم فرمائید که اين هر دو محل حاجت است.
در خاتمه سلامت وجود فیاضت را خواهانم جواب مكتوب به آدرس ذیل ارسال
گردد با جواب مراسله آقای مرعشی. (ایران، ملایر، علم الهدی النقی کابلی) به
تاریخ دوم ذی قعده الحرام ۱۳۵۲.

بعده

از: نمازی غروی، فتح الله (شیخ الشریعه اصفهانی)

به: سید ناصر حسین

بسم الله الرحمن الرحيم

به عرض می‌رساند امید آنکه ذات با برکات کثیر الخیرات آن جناب که از اعلام
بلاد و ادلاء رشاد و مشیدین طریقه حقه و افتخار طائفه محققه و سیف مسلول

و عضب مصقول بر اهل ضلال و الحاد و ناکین از صواب و سداد و راکین غی و فساد است پیوسته مهبا شماں اقبال و مبسم از هار آمال مصون از فتنه عین الکمال محفوظ به حفظ حضرت ذی الحال بوده و باشد اگرچه تاکنون به افاذ خطابی و ارسال کتابی از آنجا و عرض عربیشه و اظهار ذریعه از این ضعیف اقدامی نشده آنکه بصیر ما فی الضمیر و خیر به نقیر و قطعیه آگاه و گواه است که این داعی دائم وظیفه دعا را مراعی و در تقدیم به لطیفه ثنا قائم و ساعی بوده مساعی جمیله جلیله مر حومین مبرورین جد امجد و والد ماجد قدس الله تربیتهم اللطیفة در تشیید مذهب جعفری نه به حدی است که تا دامنه قیامت کسی را از آنها غفلت و نسیانی رو دهد و از قرار مسموع فعلاً قائم به این سنت سنیه و طریقه اینیه شخص سرکار هستید معلوم است دعاء امتداد و طول عمر آن جناب تعالی فرائض است ضمناً زحمت می دهد که اجزاء رصینه متینه متعلق به حدیث باب مدینه شرف وصول بخشد و غایت نشاط و سرور و ابتهاج و حبور روی داد لا جعله الله آخر العهد متأثث هدا الکرام و حفّکم بانواع الفضل والانعام.

من العاصی الجانی فتح الله الغروی
الاصبهانی المدعو بشیخ الشریعة
عفی الله عن جرائمہ الفظیعہ

بیهی

از: میر حامد حسین

به: مولوی سید شریف حسن خان صاحب

عالی جناب حاوی الفضائل و الفوائل عمدة الاجلة و الامثال دامت مکارمکم
الشریفة

بعد سلام و نیاز، عرض آنکه شنیدم که کتبخانه مظفر حسین خان را اولادشان می فروشنند و ارزان می دهند به سبب بی قدری. هر چند به سبب آنکه وقف است علی ما سمع، قیمت ارزان دادن مشکل، لکن به سبب شوق به خدمت عرض است که اگر به خدمت مولوی علی حسین به الحاج و مبالغه در این باب تحریر فرماید، شاید بعض کتب به دست آید. هر قیمتی که مقرر شود، از نزد خود عنایت سازند،

حقیر فوراً ارسال خواهم ساخت. لکن غالباً به اخفا فروخته باشند، پس تدبیری فرمایند که جناب مولوی صاحب مددوح نام خود ظاهر نفرمایند، به واسطه کسی اخذ فرمایند. غرض بر تدبیری که مؤثر شود به عمل آید، و الشّاهد یری ما لا یراه الغائب. اسماء کتب مطلوبه که به عاریت می‌خواستم، سابقاً نوشته‌ام و باز می‌نویسم و مشخص برایم نیست، بلکه برای کتب مذهب اهل حق و عقليات هم اگر سیر شود، آن را هم خواهم گرفت.

در این باب، هرقدر سعی و کوشش خواهند فرمود، متن و احسان آن، قام عمر فراموش خواهد شد، و اجر جزيل و ثواب جمیل از رب جلیل که توقع آن است، خود بی‌حساب است، فقط.

حامد حسین

بعضی

از: میر حامد حسین

به: نوّاب سید محمد علی خان صاحب

۱ ...

عالی مناصب والا مناقب عمدة الاجلة و الاکابر جناب نوّاب سید محمد علی خان
صاحب دام مجدهم

بعد سلام مسنون شوق مشحون، التّماس خطی قبل از این به خدمت به ذریعه مولوی سید غلام عباس صاحب روانه شده، یقیناً جناب سامي نظر به اتحاد و روابط و مراسم قدیم و جدید، صلاح و مشورت و خیال و تعظیم و تکریم مولوی صاحب موصوف کرده باشند، و نیز در امری که مخصوص برای آن مولوی صاحب را فرستاده‌ام، هرآنچه در امکان جناب خواهد بوده سعی و کوشش خواهند فرمود. با این همه مکرر التّماس است که جناب نوّاب صاحب والی خیرپور سنده، نوّاب محمد علی مراد خان صاحب بهادر دام اقبالهم مدّت پنج-شش سال است که به موجب درخواست جناب مولوی رجب علی خان صاحب بهادر مرحوم چند روپیه ماهانه

۱. آغاز نامه خوانده نشد.

وظیفه مقرر کرده بودند. مگر هنوز نوبت وصول نیامده، حالا چون جناب نوّاب صاحب بهادر دام اقباهم در دهلی تشریف آورده‌اند، اگر صورتی پیدا شود، موجب اطمینان گردد. و چون کار من عین کار ذات عالی است، هذا هر قدر در آن کوشش و سعی از ملازمان ممکن باشد فرمایند که موجب می‌تواند خواهد شد.
زیاده تحریر و تأکید هم فضول می‌دانم. ملازمان را خود هر وقت خیال من می‌باشد. و السلام خیر ختام.

حامد حسین عفی عنہ

۱۳ من ذیحجۃ سنة ۱۲۹۳

پیغمبر

از: میر حامد حسین

به: سید عبدالرحیم صاحب

^۱ ...

میر صاحب شفیق و مهربان، عنایت فرمای نیازمندان سید عبدالرحیم صاحب
دام بحمدہم

بعد سلام مسنون شوق مشحون، التماس اینکه زمانه گذشته که از حالات آنجا اطلاع نشده، مولوی سید غلام عباس صاحب که از خلّص احباب و معتمدین نحیف هستند، به ذریعه ملتمسه، حاضر خدمت خواهند شد. زحمت فرموده از جمله حالات آنجا مطلع فرمایند که اطمینان شود، و نیز اگر مولوی صاحب در امری از امور از ملازمان استشاره فرمایند، ملازمان سامی در آن توجه خواهند فرمود.

و نوّاب علی مراد خان صاحب مدّتی هست که برای نحیف وظیفه مقرر فرموده بودند و تا حال خبری از آن وصول نشده. مولوی سید غلام عباس را برای تحریک این امر زیاده‌تر فرستاده‌ام که تدبیر وصول آن نمایند. پس ملازمان عالی هم در این باب توجه فرمایند، و هر آنچه صلاح و مناسب می‌باشد، موافق آن، مولوی صاحب

تلقیقی فرمایند، و خود به ذریعه وسایل و وسایط خود هم هر آنچه در امکان باشد،
کوشش فرمایند، فقط. مصدق حسین سلام می‌رساند

حامد حسین عفی عنہ

۱۲۹۳ من ذی حجه سنہ ۸

بیهودی

از: میر حامد حسین
به: مولوی سید حسین صاحب
۱ ...

جناب مولوی صاحب عمدة الاعيان مرجع الامائل و الاقران جناب مولوی سید
حسین صاحب دامت معالیکم

بعد سلام مسنون شوق مشحون، التماس اینکه خطی به خدمت عالی به دست
مولوی سید غلام عباس صاحب روانه کرده‌ام. چنانچه از تحریر مولوی صاحب
دریافت که به خدمت واصل شد. اگرچه به مقتضای محبت و عنایت سامی امید قوی
است که برای امری که مولوی صاحب گفته باشند کوشش در آن خواهد فرمود،
لakin مکرر التماس است که جناب نوّاب علی مراد خان صاحب بہادر دام اقبالهم
والی سنه مدت پنج سال می‌شود که برای نحیف وظیفه چند روییه ماهانه مقرر
کرده‌اند، مگر تا حال وصول نشده. اگر ملازمان عالی اندک توجه فرمایند و اوی
کوشش غاییند، این امر انفاذ یابد و علی الدوام جاری مانده موجب اعانت و حمایت
مذهب شود. و اگر ممکن باشد از جناب گردون رکاب جناب نوّاب مختار الملک بہادر
در این امر استعانت فرمایند که اگر این جاری شود، گویا آب از دریا بخشنیدن است.
بالجمله از ذات عالی امید قوی است که هر آنچه در این باب ممکن خواهد شد، در
آن دریغ نخواهد فرمود. و السلام خیر ختام.

حامد حسین عفی عنہ

۱۲۹۳ من ذی حجه سنہ ۱۳

بیهودی

.۱ آغاز نامه خوانده نشد.

از: میر حامد حسین

به: دیوان صاحب

جناب ینیوں المحسن والماثر، عمدۃ الاجلة والاکابر جناب دیوان صاحب دام اجلالہم
بعد سلام مسنون شوق مشحون، التماس آنکه سابقاً ملتمسه ارسال خدمت عالیه
کرده بودم، غالباً فائز خدمت شریف گردیده. مبالغی که سالانه عنایت می شود از آن
رفع بعض ضروریات می شود، و بالفعل ضرورت عدیده در پیش است، از آن جمله آنکه
قریب یکصد و پنجاه صفحه کاپنی (?) بلکه قدری زائد از حدیث منزلت نوشته شده،
لکن خرج طبع آن مهیا نشده. پس در این باب و نیز دیگر مصارف مثل آن، ان شاء الله
تعالی صرف خواهد شد، اگر مبالغ سالانه عنایت شود. و چون برای اعانت دین این
مبالغ عنایت می شود، هذا در یاددهی آن جسارت رفت و الا خلاف دأب بود، فقط.
حامد حسین عفی عنه

بیهودی

از: میر حامد حسین

به: مولوی سید شریف حسن خان صاحب

۱ ...

جناب مولوی صاحب حاوی الفضائل السنّیة و المناقب البهیه مولوی سید شریف
حسن خان صاحب دام مجدهم
بعد سلام مسنون شوق مشحون، التماس اینکه در این ولا مولوی سید غلام
عباس صاحب که از خلّص احباب و معتمدین هستند، معه پروانه سند و هدیه
عقبات و خط برای جناب والی سنده بهادر دام اقبالهم می رسته. امید که ملازمان عالی
هم در این باره توجّه بلیغ فرمایند و چنان شود که اجرای و افراز این وظیفه گردد.
در این باب هر قدر مساعی ممکن باشد، خواهید فرمود، فقط.

حامد حسین عفی عنه

۸ من ذیحجّة سنّة ۱۲۹۳

بیهودی

۱. آغاز نامه خوانده نشد.

از: میر حامد حسین

به: مولوی سید شریف حسن خان صاحب

جناب مولوی صاحب حاوی الفضائل و الفوائل دامت الطافهم

بعد سلام، التماس آنکه بحمد الله و حسن توفيقه طبع جلد ثانی حدیث غدیر از کتاب عبقات الانوار شروع شده است. و جلد اوّل حدیث غدیر غالباً به خدمت رسیده یا از جگران وضع لودیانه طلب فرمائید. به سبب کمی سامان و اسباب در طبع جلد ثانی بزودی رو می‌دهد. اگر موقع به دست آید، تصدق علی خان صاحب را در این باب یاددهی خواهد کرد، یا کسی دیگر را اگر مناسب باشد، ترغیب و تحریص بر اعانت در این باب خواهد نمود و المجالس بالامانة، فقط.

حامد حسین عفی عنہ

بیهودی

از: میر حامد حسین

به: مولوی سید مقرّب علی صاحب

۱ ...

جناب مولوی صاحب حاوی الفضائل و الفوائل عمدة الاجلة و الامثال جناب مولوی سید مقرّب علی صاحب دام مجدهم
بعد سلام شوق، التماس اینکه دیروز خطی به نشان پنیاله روانه کرده‌ام. در این زمان مولوی سید غلام عباس صاحب که از خلّص احباب و معتمدین نحیف‌اند، برای کوشش وصول وظیفه مقررّه سنده می‌فریسم، به خدمت عالی هم خواهند رسید.
از جناب سامی در این باب هر آنچه استشاره و غیره نایند، جناب سامی در آن توجّه خواهند فرمود. و السلام خیر ختام.

حامد حسین عفی عنہ

۸ من ذی حجّة سنة ۱۲۹۳

بیهودی

۱. آغاز نامه خوانده نشد.

از: میر حامد حسین
به: رضا حسن خان صاحب
۱
...

جناب عالی مناصب والا مناقب عمدة الاعیان و الاکابر منبع الحasan و المفاجر
جناب رضا حسن خان صاحب دام مجدهم
بعد سلام مسنون شوق مشحون، التماس اینکه مولوی سید غلام عباس صاحب
به خدمت عالی به ذریعهٔ رقیمهٔ خواهد رسید. اگر در امری از امور از ملازمان عالی
استشاره نمایند، توجّه خواهید فرمود. و السلام خیر ختم.

حامد حسین عفی عنہ
۸ من ذی حجّة سنّة ۱۲۹۳

بعضی

از: سید حسن بن ابی القاسم طباطبائی
به: سید ناصر حسین
حضور مبارک حضرت مستطاب عماد العلماء الاعلام، سناد الفقهاء الكرام ناصر
الملّة و الدّین

حجت الاسلام و المسلمين، قبلة الانام آقا مولوی آقا سید ناصر حسین دامت برکاته
به تاریخ ۲ ربیع المرجب ۱۳۳۵
سیدی و مولای ادام الله ظلکم العالی

به شرف عرض اقدس حضرت مستطاب عالی می‌رساند، بعد ابلاغ تسلیمات
حالصه وافیه و اهداء ادعیه زاکیه صافیه، آنکه از آنجایی که عرايض متعدده ارسال
حضور مبارک شده که غرض اصلی و مقصد کلی استعلام از صحّت و سلامتی ذات
شریف با برکات آن جناب بوده به مقصد خود نائل نگشته و به وصول تعليقہ
مبارکه مفتخر نشده، حتّی دو ماہ قبل هم دو طغری عربیضه در مقام تسلیت از
والدۀ مرحومۀ مکرّمه اعلی‌الله مقامها و در تهنیت عروسی و شادی جناب آقا

۱. سرآغاز نامه خوانده نشد.

عماد العلماء الاعلام و سناد الفقهاء الكرام، ملاذ الانام نقة الاسلام آقا سید محمد نصیر دام فضله السّامی انفاذ حضور مبارک شد مع یک طغری عریضه از برای خود ایشان ايضاً، مرام حاصل نشد. اگرچه یقین داشم از راه عدم لطف نبوده، بلکه سه طریق مانع بوده، فعلاً طریق بغداد مفتوح، و عذر مرتفع، به نگارش این عریضه مبادرت نبوده، مصدع اوقات شریف می‌گردم. مأمول از الطاف و مراحم آن سید و مولای خود - دامت برکاته - جز اعلام از حالات خجسته آیات حضرتش نمی‌باشد. امید چنان است که مرحمت فرموده، دو کلمه دستخط در خصوص حصول آمال و اนาفی این مخلص از آن ناحیه عالیه پر فیض نائل شوم. پیوسته این مخلص به وظیفه خود که بیان اوصاف حمیده و خصایل پسندیده و مراتب شوون معظم به قدر مقدور خودم در محافل و مجالس دوستان و شیعیان مولای متّقیان مترئم و در هنگام تشرّف به عنبه‌بوسی سلطان مظلومان حضرت ابی عبدالله الحسین ارواحنا له الفداء و روضه مبارکه ماه بنی هاشم علم بردار، حضرت ابی‌الفضل علیه السلام مخصوصاً از آن جناب متذکر است.

مراسله حضرت ملاذ الانام حجت الاسلام و المسلمين عماد الملة و الدین آقای آقا سید محمد صادق طباطبائی دامت برکاته، و متع الله المسلمين بطول بقائه به نام نامی و اسم گرامی آن جناب مرقوم فرموده‌اند، در جوف عریضه ملحوظ نظر عنايت اثر خواهد گردید.

استدعا از مراحم و الطاف کامله سید و مولای خود آنکه مکاتیب جوف را به ملازمان حضور مبارک امر فرموده ایصال دارند. خاصه مکتوبی که از برای سرکار عظمت مدار نوّاب رامپور دام اقباله العالی است ایصال دارند. از آنجایی که بسیار شاق و صعب بود ایصال به سرکار ایشان، لذا زهمت‌افرا شد. ایام افاضت و افادت مستدام باد. و متع الله المسلمين بدوام خلوکم الى يوم القيام.

جواب را مرحمت فرموده رأساً ارسال بفرمایند بغداد، به توسّط عمدة الاخیار خیر الحاج و العماد حاج حسین ترك، ایشان از برای بندۀ ارسال می‌دارند به کربلای معلی. الداعی حسن بن ابی القاسم الطّباطبائی
[و اثر مهر ایشان]

از: سید عبدالحسین طباطبائی

به: سید ناصر حسین

حضر انور حضرت مستطاب علم الاعلام و ملاذ الانام ثقة الاسلام و مروج شريعة
جده سید الانام حجت الاسلام آقای آقا سید ناصر حسین دامت برکاته
سیدنا و ملادنا اطال الله بقاك و متّع الله المسلمين بطول بقاك
به عرض عالی می رساند، همواره از خلاق عالم مسئلت می نمایم که ظلّ ظلیل آن
خداؤندگاری را بر سر قاطبه اسلام و اسلامیان باقی و مستدام بدارد.

همیشه اوقات از شاردین و واردین استفسار حالات حضرت مستطاب عالی را
بنموده و از بشارت صحّت آن ذات مقدس دامت برکاته شکر و حمد حق را بنموده،
امیدوارم که همیشه اوقات موفق و مؤید در تشبیه دین مبین و آئین خیر
المرسلین ﷺ بوده باشند. و چنانچه از احوالات این طرف استعلام فرمایند، تفصیل
موکول است به حضرت مستطاب ثقه المسلمين الاعلام آقای حاجی سید احمد
استرابادی - دام فضله - و بحمد الله نعمت امنیت برقرار است در جميع نقاط عراق.
حضر اظهار اخلاص واقعی و ارادت قلبیه به این مختصر عریضه مصدّع
اوقات مبارک شدم. ایام افاضت مستدام باد.

الداعی عبدالحسین الطباطبائی

۱۳۳۶ ذی القعده سنّة

دینه

از: سید محمد کاظم طباطبائی یزدی

به: سید ناصر حسین

ششم شهر ربیع الثانی ۱۳۲۳

جناب مستطاب ملاذ الانام شریعتمدار، عمدة العلماء الفخام سرکار مولوی سید
ناصر حسین صاحب دام فضله

عرض می شود، ان شاء الله تعالى مزاج شرافت امتراج آن جناب مستطاب سلیل
الاطیاب عالی سلمه الله تعالى در کمال صحّت و اعتدال است. امیدوارم که همواره
اوقات در ترویج شریعت مقدسه ساعی باشید. بعد، مقصود از مزاحمت آن جناب

این است که بعضی اعمال خیریّه سرکار جلالت مدار اجلّ اکرم والی رامپور دام اجلاله العالی در نجف اشرف به دست جناب سلیل الانجواب آقا سید محمد کمّونه طاب الله ثراه بوده، از چراغ و سایر اعمال خیریّه. حال چون که آقا سید محمد مشارالیه وفات و به رحمت ایزدی پیوسته، والد ماجد بزرگوارش جناب مستطاب سلیل الاطهار آقای حاجی سید علی کمّونه، خادم الحضرت الحیدریه دام بقائه موجود هستند، و در زمان حیات مرحوم آقا سید محمد، خود جناب حاجی سید علی مباشر بوده بر این عمل خیریّه، و فعلًاً هم خود جناب حاجی سید علی مباشر است و مشغول هستند در اجراء آنها، جملًاً متوقّع که جناب عالی زحمت کشیده این امر را به اسم جناب حاجی سید علی کمّونه، خادم آستانه مبارکه، درست نموده و امرنامه به اسم جناب معزّی اليه صادر نموده، ارسال نماید، ان شاء الله مسامحه فرمائید.

جناب حاجی سید علی، بسیار آدم خوب و درست رفتار و خوش کردار هستند.
و همیشه اوقات از سلامت مزاج مبارک اطّلاع داده، اینجانب را مسرور بفرمائید. و
السلام عليکم و رحمة الله و برکاته

الاقل سید کاظم یزدی الطباطبائی

كتب مرسله به توسّط مرحوم آقا سید محمد کمّونه واصل نشد و معلوم نیست که
چه شده است، معلوم باشد.

الاحقر محمد کاظم الطباطبائی

دینه

از: سید صدرالدین، سید اسماعیل موسوی عاملی

به: سید ناصر حسین

خدمت ذی سیادت جناب مستطاب شریعتدار، عمدة العلماء الرّاشدین، ثقة
الاسلام، ظهیر المسلمين، السید السند، الاجلّ المعتمد حضرت مولوی سید ناصر
حسین دامت برکاته الشریفه

بسم الله الرحمن الرحيم وبه تقى

به عرض می‌رساند، اوّلًا ان شاء الله موفق به توفیقات ربائیه و مؤید به تأییدات
سبحانیه صحیحاً سالمًا مشغول ترویج شریعت مطہرہ خواهید بود. ثانیاً جناب

مستطاب شریعتمدار ملاذ الانام ثقة الاسلام قرآن عین مسعود، آقای آقا شیخ محمود دام علاه نجل جلیل مرحوم علیین مکان آیت الله آقا حاج میرزا حسین طهرانی نجفی قدس سرہ به واسطه سدابو اب در این سنین محاربه و ضرریات وارد و جمعیت عیال و کثرت گرانی، مبلغی خطیر مفروض و امورشان در کمال سختی پریشان شده، لهذا بجبور به مسافت گردیدند که شاید به عنایات ربائیه و توجهات ائمه اطهار سلام الله عليهم اجمعین اصلاح پریشانی امور و اداء دیون و حل مشکلاتشان بشود. همت و سعادت و بزرگی جناب عالی و حقوق عظیمه مرحوم آیت الله بر عموم مسلمین مقتضی است که بذل توجه مخصوص و پذیرائی قابل لایق که در خور شأن جناب معزی اليه و سرکار عالی باشد، در اصلاح امورشان بفرمائید که باعث مزید عزّت و سعادت و خیر دنیا و آخرت خواهد بود، و اینجانب هم مخصوصاً در اعتاب مقدسه متبرکه، سرکار را از دعا فراموش نمی‌کنم، ان شاء الله تعالى. و السلام عليکم و رحمة الله و برکاته.

الاحقر ابن صدر الدين العاملی
[و محل مهر: عبده اسماعيل الموسوي]

بهجه

از: سید محمد کاظم یزدی طباطبائی

به: سید ناصر حسین

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب مستطاب سید العلماء الاعلام مروج شریعة جده سید الانام ملاذ الاسلام
آقای مولوی سید ناصر حسین دام تأییده
بعد از دعای مزید توفیقات و تأییدات دینیه و تقویت شریعت مقدسه نبویه و
احوال پرسی، اظهار می دارد آنکه از قرار معلوم دو مقبره است در کربلا معلّی:
یکی مقبره مرحوم اعتماد علی خان، و دیگری مقبره مرحوم داراب علی خان.
و ظاهراً امر آن راجع به جناب عنبر علی خان می باشد. سابقاً به وساطت
مرحومه حاجیه بی بی عجمی دائز بوده، و فعلًا چون امورات آن مرحومه من باب
الوصایه راجع به جناب مستطاب شریعت مآب سید الافضل الاذکیاء و مروج

شريعة الغراء قرة العين محترم آقا سید مصطفی کشمیری سلمه الله است، مناسب آن است که هر اين دو مقبره هم در كربلاي معلی راجع به ايشان شود. و مرجو از محبت جناب عالي آنکه اهتمام تامی در اين خصوص بفرمائيد و از قبل اين جانب هم به جناب عنبر علی خان ابلاغ نمایيد که اين دو مقبره به وساطت آقا معظمه در كربلاي معلی دائر باشد که ضمن حفظ شئونات جناب ايشان شده باشد و آسوده خاطر مشغول به وظائف مشروعه خودشان باشند. زاد الله في تأييدهاكم، و السلام عليكم و رحمة الله و برکاته.

محمد کاظم الطباطبائی

[و اثر مهر]

بهمن

از: ابن صدرالدین، سید اسماعيل موسوی عاملی

به: سید ناصر حسين

۱۳۲۴ شعبان المطعم

خدمت جناب مستطاب شريعتمدار صديق افتخار ملاذ الانام، مرجع الاحكام، آقا مولوي سيد ناصر حسين صاحب متّع الله المسلمين بطول بقائه به عرض مى رساند، ان شاء الله تعالى مدام در حفظ و حراست حضرت ملك علام عزّ اسمه مؤيد به ترويج دين مبين حضرت خاتم التبیین صلی الله عليه و آله اجمعین بوده، کافه انام از خواص و عام پیوسته مستفيض و مستفيد باشند. مدّتني گذشته که به عريضه نگاری مصدّع اوقات جناب سامي نگردیده، نوشته جناب سليل الاطیاب آقا سید محمد مرتضی سلمه الله تعالى چند ماهی قبل از اين خدمت جناب سامي فرستاده، هرقدر جويا گردیده، خبری از وصول آن نوشته، به ايشان نرسیده، اكنون بهانه جسارت به عريضه، پس از استعلام و استخبار از سلامتی مزاج و هجاج جناب سامي اين است که صاحب والا نواب کامياب آقا محمد محسن خان مطالبي در نظر دارند، و استدعای انجام مرام از آن مرجع العام و الخاص دارند. رجاء واثق آنکه ملازمان سامي توجّهی كامل و عنايتي شامل فرموده، مقاصد ايشان را به کف کفايت آن ملازمان که موجب صلاح و سداد است انجام فرمایند. الحق جناب نواب

در عراق بسیار گرفتار گردیده‌اند، رفع ابتلای ایشان باید بشود، و بودن آن در کمال به موقع مورد است. ان شاء الله تعالى پیوسته منتظر اعلام سلامتی و هرگونه فرمایش و از انتظار در آوردن جناب آقا سید مرتضی می‌باشد. و السلام عليکم و رحمة الله و برکاته.

حررّه الراجح ابن صدرالدین عاملی

بهمی

از: حسینی شهرستانی، سید هبة‌الدین

به: سید ناصر حسین

از بیانی ۲۳ شوال سنه ۱۳۳۱

حضور مبارک حضرت مستطاب شریعتمدار ثقة الاسلام علامه العلماء الأعلام
نصیر الدین صدر الحقیقین جناب مولانا آقا سید ناصر حسین صاحب مدّ ظله العالی
السلام عليکم و على من لديكم و رحمة الله و برکاته، عليه توکلنا بعد تقديم شعائر
ارادت و اخلاص و گزارش سلام و ستایش زحمتافزا می‌شود إن شاء الله تعالى
وجود فیض نمود هماره از کافه مکاره محفوظ و به کلیه عنایات الهی محظوظ بوده و
خواهد بود ضمناً تشکرات صمیمانه خود را از عنایت مدینة العلم عبقات الأنوار که
عقبات انوار مدینة العلم بود تقديم می‌نمایم.

چنانچه از تشریف آوری جناب برای موادعه فقیر نهایت امتنان را حاصل فرمود
فی الحقيقة این تشریف آوری نه تنها فقیر را موجب مزید تشکر و افتخار شد بلکه
دفع یک غائله موهومه را نیز نمود کما اینکه اوّلین زیارت جناب بسیار تقویت خیال
و عقد آمال به جهت اصلاح احوال قوم ضعیف ما کرده بود افسوس که سوء اخلاق
بعض حاسدین و سوء افکار بعض مفسدین چاه راه گردید شرح این جمله مجمله
موکول بر آن قریحه وقاده است البته ضمیر منیر از تحریرات و تقریرات این فقیر
دریافت‌هایند که عمدۀ توجهاتم خاصه در این سفر پر خطر سوی ابطال مساعی مضلين
نصارا و تنبیه غافلین مسلمین بوده و هست إن شاء الله تعالى و دشمنان هوشیار ما
بیدار اقوال و اعمال این فقیر هستند لهذا هیچ از مکايد و مصاید آنان مأمون نیستیم
که جماعت را خفیه مقرر بنمایند برای القای اختلاف و تنافر بین علمای دین

و رؤسای مسلمین تا که هر یک از ایشان قوای مالی و حالی و مقالی خود را در اضمحلال دیگری صرف نماید و به علاوه انشغال علمای اسلام از معارضه دسایس اجانب خود به شمشیرهای خود یکدیگر را تباہ نمایند و از برای آن ملاعین کفره میدان بدون زحمت خالی شود چنانچه تاریخ قدیم هندوستان و تاریخ جدید ترکی و ایران مصدق این عرض و محقق این فرض است.

فللله الحمد که صفاتی آن قلب تصفیه این آب گل و حل این مشکل را رغماً علی انوف الأغيار بنمود شعر

مدعی خواست که آید به قماشگاه راز دست غیب آمد بر سینه نامحرم زد
البته اختلاف آراء نظریه متاع رایج اسوق علمای آفاق بلکه مجبول عليه اقوام
بشر است علی الاطلاق و هرگز منشأ تنافر قلوب و جدایی حبیب از حبوب و
اصناعه برای هر حاسد یا مفسد نخواهد گردید إن شاء الله تعالى.

باری مزید توفیقات جناب را هماره از حضرت احادیث خواستارم و به جهت
نجاح مقاصد و قبولی اعمال و سلامتی از آفات التماس دعا دارم چنانچه اتصال
سلسله تراسل و تواصل را در هر زمان و هر مکان امیدوارم.

و السلام عليکم و رحمة الله و برکاته

اقل خدام الشريعة الطاهرة هبة الدين الحسيني الشهيرستانى

ضمناً پوشیده نباشد که سرور مکرم اخوی کوچک مرحوم حجه الاسلام و
المسلمین آقای آقا سید محمد باقر کربلایی قدس سرّه که نام شریف ایشان آقای آقا
سید حسن می باشد مدّتی است به سبب کثرت دیون از عراق متوجه به این آفاق
شده بودند و به علاوه ابتلاء که در اغتراب کشیده‌اند خبر فوت مرحوم مرقوم
بسیار در ایشان مؤثر و این ایام عزم تشریف خدمت را داشتند و البته هنگام ملاقات
مراتب فضل و بزرگی و نجابت ایشان بر جناب پوشیده نخواهد ماند و بدیهی است
که الطاف عمومیه جناب درباره ایشان خصوصیت خواهد یافت و السلام عليکم.

به همراه

از: موسوی عاملی، سید صدر الدین صدر بن سید اسماعیل

به: سید ناصر حسین

بسمه تعالیٰ

حضور حضرت مستطاب عmad الشیعه و ناصر الشریعة عمدة العلماء الأعلام و
صفوة الفقهاء العظام سرکار شریعتمدار مولوی سید ناصر حسین صاحب ادام الباری
ظله العالی علی رؤوس الأدانی و الأعلانی

عرض می شود بعد از سؤال از سلامتی وجود شریف و دعای از دیاد عمر و عزت
سرکار سامی آنکه رقیه کریم که یک جهان لطف و یک عالم مرحمت بود شرف وصول
ارزانی داشت از سلامتی وجود مبارک نهایت مسرت حاصل گردید و از خبر وحشت
اثر فوت آقا زاده محترم زیاده از حد افسرده خاطر شدم و در این مصیبت شریک هم
و غم سرکار عالی گردیدم خداوند عز شانه را به مقربان درگاهش قسم می دهم که
اجر جمیل و صبر جزیل به حضرت عالی و من یتعلق بکم کرامت فرماید و از عوض
آنچه گرفته است مرحمت فرماید ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلُفُ الْمِيعَادَ﴾ و آقا زاده محترم موجود
را طول الله عمره را در تحت ظل ظلیل حضرت عالی به اعلی درجه کمال و اعلی
مرتبه علم برساند الحق دعای آن جناب و متعلقین حضرت عالی و دوام عز و عزت
آن خانواده اسلامی و حامیان مذهب مقدس جعفری بر هر کسی لازم است در
خصوص فوت امیر الأمراء میرزا محمد عباس خان بهادر نور الله مضجعه و رفع في
الخلد مقامه اگرچه مخالفه با آن مرحوم نداشتم ولی چونکه مسبوق بر حالات
خدای پستانه و خدمات اسلام پستانه ایشان بودم کمال تأثیر حاصل و طلب مغفرت
به جهت آن مرحوم نفوذه و دوام سعادت و صلاح اعقاب و احفاد ایشان را از
حضرت پروردگار خواهانم ایام عزت و شوکت حضرت عالی مستدام باد.

الأقل صدر الدین نجل السید الصدر

بهمی

از: موسوی عاملی، سید صدر الدین صدر بن سید اسماعیل

به: سید ناصر حسین

بسمه تعالیٰ

خدمت سرکار شریعتمدار عmad الملة و الدين ثقة الاسلام و المسلمين جناب
مولوی سید ناصر حسین صاحب دامت برکاته.

عرض می‌شود إن شاء الله مزاج مبارک سالم و از هرگونه ملال در کنف حضرت متعال مصون و چشم شریعت به وجود مبارک روشن باد بحمد و آله الأجداد اگرچه تا به حال در ظاهر روابط مراسلات و ارسال مکاتبات از طرفین جاری نبود لکن از آنجایی که بر هر مسلمانی لازم است که با کمال خلوص و خصوصیت در دعای سلامتی وجود مبارک کوتاهی نکند لازم دعاگوی وجود مبارک هستم و پیوسته ذکر اوصاف حمیده و اخلاق جمیله حضرت عالی را زیب مجالس خود غوده ایام ترویج دین مبین را به سلامت مزاج و هاج و استقامت وجود ذیجود مستدام می‌خواهیم و بسیار میل داشتم به وسیله‌ای راه مراسله باز شود تا آنکه بحمدالله در کربلای معلی کتابخانه به همت بعضی اسلامپرستان باز شده که واقعاً اسباب رفاهیت طلاب و غیرهم شد این مطلب را وسیله گرفته عریضه‌نگار شدم او لا اظهار اخلاص خود کرده باشم دیگر آنکه در باب مصارف کتابخانه خود طلاب فعلاً مصارف را به حسب رئوس می‌دهند یکی نیم قران دیگری یک قران و آن یکی دو قران در هر ماه و حال طلاب در امر معیشت معلوم و دشواری جمع نمودن این وجوه اعانه حاجت به شرح نیست فعلاً مصارف کتابخانه مع اجاره خانه ماهانه ۱۸ روپیه می‌شود و اوضاع عراق هم یک طوری است که تجارت و اغذیاشان ابدآ در این صدد نیستند اگر یک طوری می‌شد که طلاب را فضلاً بر خوشنودی خدا و رسول و ائمه ممنون کرد و آسوده نمود چقدر خوب بود بعید نیست که سرکار شریعتمدار ملاذالآنام آقای آقا حاج سید احمد استرآبادی هم به جانب عالی در این باب مکتوبی نوشته باشند إن شاء الله جواب را به توسط آفای معظم الیه زیارت خواهم نمود و اگر وجه اعانه ماهانه تعیین شد باید به توسط و نظارت آقای مذکور باشد.

(آقای صدرزاده)

پنهان

از: سید احمد حسینی استرآبادی

به: سید ناصر حسین

حضرت حجه الاسلام آیة الله فی الأنعام دامت برکاتهم

بسم الله الرحمن الرحيم

و به ثقى

قبله و کعبه بنده به طریق دستبوسی عرضه می‌دارم که چون حواس حضرت عالی به واسطه علالت مخدرات جمع نبود سکوت بودم حال که خداوند عز شانه به برکت ائمه امام علیهم صلوات الملک العلام همه را به صحت مخدرات خوش دل نمود و دیده مبارک را به سلامت ایشان روشن فرمود در حالی که کمال تشکر را از مراحم آن وجود ذیجود دارم رخصت نقل مکان می‌خواهم که فعلاً قریب چهار ماه است که مزاحم هستم و زیاد بر این ماندن در یکجا خیلی در انتظار مردم رکیک و بد است و خیال خانه شیخ را هم ندارم اولًا به جهت عدم اصرار ایشان ثانیاً به واسطه بودن اشخاص مختلف از عطار، بزار و صراف و غیره که بنده در ضمن آنها لا شیء هستم خصوص که غالب اقارب شیخ‌اند عنوان بنده ضایع می‌شود خداوند - عز شانه - یک وجود مبارک را این صفت داده که هرکس را به قدر شان او ملاحظه فرموده قریب و بعيد در نزد مکارم اخلاق آن قبله محترم فرقی ندارند بلکه اجنبی را زیادتر ملاحظه دارید چنانچه وضع ائمه امام علیهم بود هذا استدعا دارم استدعا بند نسبت به مولا آنکه اذن فرمائید تا هر محلی که خداوند مقدر فرموده بروم زیرا که کار بنده از قوه عباد خارج است تا ببینم کی خداوند فرج خواهد کرد امیدی به شیخ در مسئله معهوده دانستم آن هم خائب شد إن شاء الله مرحمت فرموده اذن خواهید فرمود باقی خداوند روز به روز بر عمر و عزّت سرکار بیفزايد و جميع متعلقاتي را سالم بدارد.

الأحرر احمد الحسيني الأسترآبادي

۱۴۳۷ محرم ۲۹

بعضی

از: سید احمد حسینی استرآبادی

به: سید ناصر حسین

حضور حضرت مستطاب عمدة العلماء المحققين و قدوة الفقهاء و المجتهدين الحامى عن الدين و مروج شريعت حضرت سید المرسلين مولانا الراحل و مطاعنا المعظم

ابوالفضائل سرکار شریعتمدار جناب قبله محترم آقای سید ناصر حسین صاحب
مدظله و اطال الله عمره و ابقاءه و خذل من ناصبه و عاده

یا ناصر الشیعه و یا حامی الشیعه

و کنت ادعوك للجلی لتنصرني و انت تترکنى في الحادث الجللی

به شرف عرض اقدس عالی می رساند، هرگاه از آن مرحمت بی نهایت که با مخلص
خود، از احوالم خواسته باشید، من جمیع الجهات افسرده و از هر جهت دل مردهام.

نه دستی آنکه با گردن سبیزم نه پائی آنکه از دوران گریزم

اگرچه شهدالله جناب سرکار کمال لطف و مرحمت را با مخلص دارند، لکن شرم از
احباب سرکار ایشان است که دائماً در صدور و وروداند و مکان مخلص هم بر سر
راه ایشان است، چنانچه در چهار شب قبل، دو نفر که به شخصاً می شناسم و به
واسطه تاریکی شب نه روئیناً از مقابل مکان مخلص عبور نموده، یکی به دیگری
می گفت: این کیست که در این مکان منزل دارد؟

دیگری جواب داد: فقیر است، از میرزا صاحب چیزی قنّا دارد.

این سخن آتش به جانم افکند. به خداوند جل شانه قسم است، آن شب را تا
صبح خواب نکردم. الموت اولی من رکوب العار، لکن چه چاره با بخت گمراه
اکلف النفس مع علمي بعزمها وطنأ على البيض او حملأ على الأسل
روز و شب در گوشة مکان نشسته، و أحدی نزد من غمی آید لااقل احوالی پرسد،
مگر جناب آقا میرزا محمد هادی صاحب و گاهی داروغه کاظم حسین و خود
سرکار هم چون طریق محل طعام میل فرمود نشان از پهلوی مکان مخلص است، در
هنگام طعام ایستاده، احوالی سؤال می کنند. باز هم ممنونم که بالمرّه ترك احوالپرسی را
نفرموده اند. اگرچه زمانه چنان مخلص را بقدر نموده که این هم از برای من زیاد
است.

اف هلا الزمان و تعساً لهذه الأيام

کسی را که فعلًا مرحمت شعار و ذرّه بر خود می دانم، حضرت عالی هستید. و هلا
در سفر قبل تمام مطالب قلبی خود را در حضور مبارک ابراز نمودم، و از برای من
کسری نیست.

خداؤند حفظ کند سرکار حجت الاسلام آقای صدر را گاه گاهی که درد دل با مخلص می فرمایند، می گویند: شخص در نزد صنف خود اگر بیان احوال خود نماید شکستی نیست، مشروط بر اینکه رفیق شفیق هم باشد؛ ولی در حیرتم که سرکار بوجه من الوجوه اقدام در کار مخلص خود در این مدت چهارده روز که در لکهنه هستم، نفر موده اید!

آیا تقصیر از مخلص سرزده؟! با کمال ادب عذر می خواهم.
اگر مرحمت و لطف عام حضرت مستطاب عالی کم شده است، از خداوند از دیاد آن را می خواهم. حاشا از بزرگی سرکار که مرحمت خود را با فدوی خود کم کرده باشید. ما هکذا *الظن* بک.

کسی را که برداشتید زمین نخواهید انداخت. آمدن این سفر، عمدۀ برای طلا کردن گلستانهای حضرت سیدالشهداء ارواح العالمین له الفداء است که لااقل در انظر مخالفین موهون نباشد و بالتبّع برای ماهوار مخلص از رامپور ماهی شصت روپیه که فرمان داده شده از سرکار نوّاب در دفتر خزانه قید است از سنه دوازده تا شانزده مرحمت شده و از آن تاریخ که سنه شانزده باشد، نداده‌اند. *الحق* و *الانصاف* مروت اقتضای دادن را دارد که از قید سخت قرض که کمر فیل را می‌شکند، آسوده شوم. و دادن ماهوار این سنین ماضیه که ده سال می‌شود، در نزد سرکار نوّاب رامپور قربی ندارد، مشروط به اقدام تام مشفقانه حضرت عالی. اگر بفرمائید که حرف سرکار پیشرفت ندارد، تعبدًاً قبول می‌کنم؛ لکن مفاد ما کان الله ينموا راسخ عقیده مخلص اوست، ابدأً از جلالت قدر حضرت عالی کاسته نخواهد شد، بلکه افزوده می‌گردد. رفقن حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله عليه به وساطت نزد قصّاب برای زن خادمه کاشف است به حق و لایت ائمّه انام لاسیما حضرت امام همام امیرالمؤمنین عليه السلام. قسم است که حال تحریر این عریضه، در کربلا چهار هزار روپیه مدبیونم، غیر آنچه را برای خرج آمدن قرض نمودم که تقریباً یکصد و پنجاه روپیه می‌شود. به ورود عین ده روپیه باقی داشتم برای بعضی مصارف خود. برای آمدن به لکهنه، پنجاه روپیه از آواره حاجی سید احمد تاجر یزدی قرض نموده که سی و دو روپیه کرایه ریل در سکن دادم مع کرایه وزن اسباب و بعضی مایحتاج لازمه گرفتم، فعلاً مقدار هشت روپیه آن باقی است. شما را به خدا ملاحظه فرمائید، سرکار نوّاب رامپور سالی

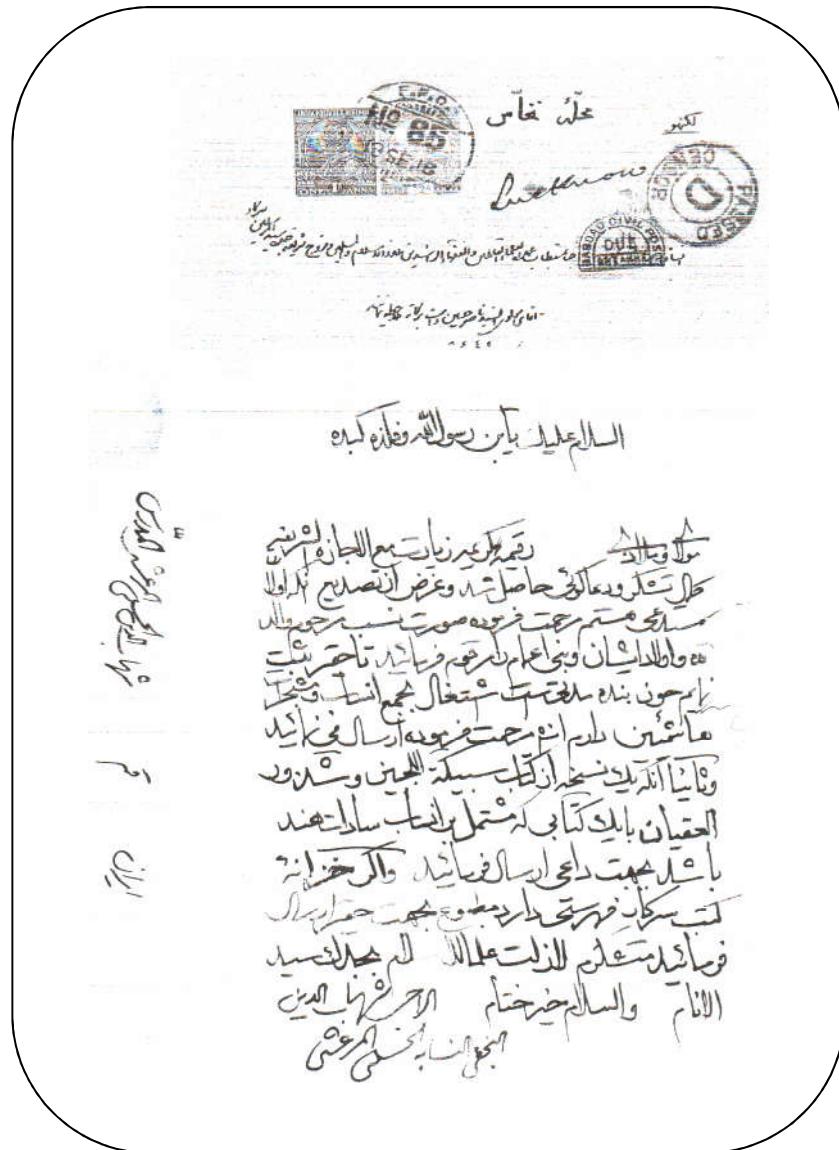
شش هزار روپیه می دهدند به خدام مشاهد مشرفه که در اماکن متبرگه چراغ روشن کنند و اطعام نمایند. آنچه را سرکار ایشان خیال فرموده اند، وجود خارجی ندارد سهول است، بلکه وجود ذهنی هم ندارد. و تمام خرج و اهیات می شود. باز اگر روشی می افروختند، شهرت دنیوی از برای سرکار ایشان بود، آن هم بحمد الله نیست. و این مقدار جزئی را که سالی هفتصد و بیست روپیه می شود، مضایقه دارند و حال آنکه خیر دنیا و آخرت ایشان است. امیدوارم که بعد از خواندن عریضه مخلص به دقّت در مسئله گلستانه ها و کار مخلص اقدام تام خواهید فرمود، و از همت بلند حضرت مستطاب عالی که همت خداداد خانوادگی است، قبل از آمدن برصات در تحت قبّه مبارکه دعاگو باشم که سه ماه به برصات باقی است. شما را به خدا انصاف بدھید که از هر دو مسئله هنوالکف برگردم، چه حالی بر من خواهد گذشت، خصوص مسئله حضرت که در تمام کربلا و نجف و کاظمین مشهور شده که فلان کس برای این مطلب به هند رفته است، خصوصاً مخالفین و این مطلب هم بر سرکار عالی البّه واضح است که اخلاص کیش چون آقایان دیگر که از بلاد خود می آیند، هر چند روز در یک شهر و یک قریه می روند و از هر جا خواه به عزّت و خواه به ذلت در مدت چند ماه مقداری جمع نموده برمی گردند، مخلص نمی توانم. شرافت و عزّت من مانع است از این کار در این مکان که در واقع مکان خود مخلص و مرحمت سرکار میرزا صاحب را با خود می دانم. مع ذلك هر ساعتی ماهی، و هر روزی سالی بر من می گذرد. پس در این صورت اگر به همت بلند سرکار که اسبابی است من عند الله، کار من درست نشود، از جای دیگر یقیناً خواهد شد و به خواست خداوند و نظر آئمه مطمئنم از همت سرکار. خیلی زیاد مزاحم اوقات شریف شدم.

چکنم دلم گرفته غربت مورنر است دل قریب به پاره شدن است
امیدوارم چشم از زیاد عرض نمودن و جسارت من خواهید پوشید و به بزرگی و تقرّب جوئی به خدا در امور مخلص خواهید کوشید. باقی، ایام ترویج دین مبین و تشیید شریعت سید المرسلین به وجود مبارک مستدام باد برب العباد.

دعاگوی از وطن آواره السید احمد الاسترآبادی

مورخه ۱۹ محرّم ۱۳۲۶

نامه‌های آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی به سید ناصر حسین

محضن ساری الحضرت سلطان حجۃ العلم عما اهل الایا
و رحمه معتقد للذین فتحوا الشیعہ و لم يرض اعلم الشیعہ
لهم حرمۃ الیزیں پیاریں لطیف سید ولی المیم من کل
سین و علیہ بکل زین السینا مار المیم حسن صاحب
الرضی پھل عواد الباری دستی احسان صاحب
الاگل دام ظلہ علی روس کائیں یعنی
ملاظنہ فرمائیں

بریو ۱۳۲۷ء مدار اللہ عزیز

211

حکیماً اسیلانہ کاہ حضرت

شاند جو عالم تھے تھی صحت و انتہا
باشد میدعو اسلام تھا مجھے مسماجھیہ از
ستھلیں بخیل شنے لے اسکھا اسلام و مفتی
مردم ایڑے لازماً ملائکیں ان انتہا کا عیش
مدھیت بخیل احمد صنیع اتفاقات شریعت
نشدھت تعالیٰ واللہن بدوسکلہت
کوستھلیں راجھا ملہر اندھو رسیدا شکہ
نسبت ہیڈ باریت باسعا دت و دنات
خدا ہیں اقاطاب را و قدریں اللہ تھیت
نوہ بخیل بخیل بخیل بخیل بخیل
کتابیں پس دیکھو اعمند کا درکشش
روایتیں رحمت ناید محبت تیک و بخیل

